Бухы орнонуудай пролетариндар, нэгэдэгты!

Буряд-Монголой ҮНЭН

№ 206 (5647)
ОКТЯБРИИН 16
СУББОТО
1948 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

сэн 20 мунгэн

ТАРЯА ТУШААЛГЫЕ ЭРИД ХУРДАЛХАХА!

Түрүүшүүлhээ үльгэр жэшээ абажа, таряа тушаалгын түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ

☆ ☆

ТРАКТОРНУУДАА ТАРИЛГАДА ЭРХИМЭЭР ҺЭЛЭДХЭХЭ

Социалистическэ газартариалан... нүгөөхэ хэрэгтэ машинно-тракторна станцинуудай үүргэнь айхаб... ня байна. Тиимэ хадань, парт... Центральна Комитедэй фев... Пленум МТС-үүдэй хүдэлмэ... ба һайжаруулха түшаа онсо ан... табиһан байха юм. «Машинно-тракторна станцинуудай гол зорилго... харьяата колхозуудтаа ур... дэшэлүүлхэ, машинно-трактор... паркын хэрэгтэйгые улам... ньгань һайжаруулха, трактороп... хэмэринүүдэй шанарые дээшэ... ба тэрэ хүдэлмэринүүдые... техническэ болзор соонь дүүр... ургасые саг соонь хурдаха ба... хүдэлмэриин түлөө натуро... тушаалгын түсэбүүдые гүй... ба ябадал болоно гэжэ тогтоо...

...зорилгые амжалтатайгаар... тулын тулада имагтал трактор... шинүүдые хаха сагтань, эрхим... тайгаар заһабарилха хэрэгтэй... Тиигэбэл МТС бүхэн ерэхэ... тай тарилгын хүдэлмэринүүдые... техническэ үндэр хэмжээдэ, пур... үнэргөөд, сталинска шэнэ... зэй шидхэхы жэл болохо... ондо үндэр ургаса хурдаха...

1948 оной полевой хүдэлмэринүүдэ республикын түрүү МТС-... трактор, машинануудыг һаадгүй... хүдэлмэрилжэ, харьяата колхо... ргаа үндэр ургаса түйлаха... ангаба. Имагтал тэрэнэй... олон колхозуудай... болзорһоо урид тоосоод... ондоо түсэбһее гадуур өлбэг... таряа талха тушаажа байна.

...публикын МТС-үүд байгша... октябриин 5-да тракторна хү... ринүүдэй жэлэй түсэбые 102,4... ент дүүргэбэ. 19 машинно-... торна станци түсэбее үлүүлэн... ньгэн байха юм. Жиримскэ, ...ратайн, Хонхолойн машинно-... торна станциинууд энэ сезон соо... ньгаа һайнаар хүдэлмэрилжэ...

...тер, 1948 оной хүдее ажа... жэлэй хүдэлмэринүүдэй үедэ... гүйлэй тушаһан зарим хэды... станнууд хадаа ВКП(б)-гэй ЦК-... ральска Пленумэй тогтоолоор... нно-тракторна станцинуудай... табигдаһан зорилгые бодотоор... ньжа шахахагүй байна. Уша... ладаа зарим МТС-үүдэй трак... хүдэлмэринь шапар үшөөл... байһан дээрэһээ ургаса багаар... мүн машинно-тракторна... нуудай тракторнууд ба ком... саг үргэлжэ эбдэржэ, миил... абадал ушардаг байха юм.

...бухы дутуунууд юун дээрэһээ... юм гэхэдэ, түбхын түрүүндэ... ирлые мигэн-тиигэн муу ша... гаар үнэргөһэнһее болодог... Сагаан-Усланай, Ново-Брян... Бургалтайн, Куйтунска МТС-... хэдэ-хэдэн тракторнууд поле... хүдэлмэринүүдэй үедэ эбдэржэ... хоногоор һаншаһан байха... Ушарынь хадаа эдэ МТС-үүдэй... ирилэгшэд заһабарилгые угаа... ньгаайруулжа ахилээд, гэ... нобшоруулһан ба эрхим ша... тулөө ороддоопүй байгаа.

Мүнөө жэлэй хабарай тарилгын... дэ нимэ хайша хэрэгээр заһаба... рилһан нэгэшье тракторые поли... дээрэ гаргажа болохогүй. Тиимэдэ МТС, заһабарилагша бүхэн энэ шу... хала хүдэлмэрине имагтал эрхим шанартайгаар үнэргэхын түлөө он... со аххаралаа хандуулха ёһотой. Тиихын тулада МТС-үүдэй дирекци ба партийна организацинуудай заһа... барилагша бүхэнние шухала хэрэг... тэй зэр эмсэгүүдээр хүсэд хангаха, хүдэлмэрилхэ газарыень эрхимээр бэлэдхэхэ зэргэтэй.

1948—49 онуудай намар-үбэлэй заһабарилгын сезон эхилээ. Гэбэшье, октябриин түрүүшын хахад соо нэгэшье трактор заһабарилагдаагүй байхаһаа гадна, тэрэндэ үшөө бэлэдхэжэ дүүргөнгүй, задагай зайдан һууһан МТС-үүд бии байна. Куйтунска, Бургалтайн, Ново-Брянска МТС-үүд энээндэ баримта боложо үгэнэ. Эдэ МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд недондо жэлдэ заһабарилгые муугаар үнэргэжэ, полевой хүдэлмэриин үедэ горьтойхон бэрхэшээлнүүдтэ орохон юм. Тиин мүнөө тэрэ алдуугаа заһахын орондо, харин дахяад дабтажа байха юм.

Трактор машинануудые тогтоогдомол графигай ёһоор заһабарилжа тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ бухы арга-боломжонуудые МТС бүхэндэ бии. Тракторнуудай заһабарилгада хэрэглэгдэхэ запасной частьнууд энэ жэлдэ элбэгээр абтажа байна. Мүн МТС бүхэн заһабарилгые үнэргэхэ тусхай түхеэрэлгэнүүдтэй ба шадабаритай кадрнуудааршье олон гээшэ.

Имагтал ёһэдтөө байһан бухы арга-боломжонуудые зүбөөр хэрэглээд, байбал машинно-тракторна станци бүхэн тарилгые хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр үгтажа, ерэхэ жалай үндэр ургасын түлөө найдабаритайгаар тэмсэжэ орохо байна. Трактор заһабарилгые богони болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхэн тулада бухы МТС-үүд полевой хүдэлмэриһее үлүү гараһан тракторнуудаа мастерскойн дэргэдэ дары асаржа, заһабарилгые энэ гэһээр эхилхэ ёһотой. МТС бүхэн заһабарилгын түрүүшын үеэрһее хойшо хүдее ажахын Министерствын баталһан графигые саг соонь дүүргэхын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

Аймагуудай партийна, советскэ органуудай зорилго хадаа трактор заһабарилгын энэ шухала хүдэлмэриие гансахан МТС-үүдтэ найдахаһэшэ, харин энээние сэхэ нутэлбэрилхэ ябадалда байна. Заһабарилагдадай дундахи социалистическэ мүрысөөн улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой. МТС-үүдэй дирекци ба директорые политическэ талаар орлогшод заһабарилагшадһаа эрхим шанар ба үндэр бүтээсэтэ ажалай эрилтэ хэхэтээ хамта, тэдэнэрэй байра байдал болон эдее хоолые эрид һайжаруулха хэргэтэй гээшэ.

1949 ондо үндэр баян ургаса хурьяажа, сталинска шэнэ табанжэлэй дүрбэдэхи жэлдэ Эхэ орондоо хүдее ажахын продуктнуудые үшөө ехээр үгэхын түлөө тэмсэхэ гээшэ МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй эгээл арюун, эгээл пагтин үилсань болоно.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй УКАЗ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар“ гэһэн орденуудаар ба „Эхын медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһеөр, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнэһее шагнаха гэбэл:

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭҺЭН III ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. **Маркова** Анна Осиповнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. **Муравьева** Улита Савельевнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. **Черниговская** Антонида Яковлевнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭҺЭН I ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. **Езерко** Наталья Сергеевнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. **Игнатьева** Евгения Гавриловнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. **Кузнецова** Евдокия Федоровнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
4. **Мосунова** Прасковья Федоровнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
5. **Перфильева** Крестина Васильевнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
6. **Третьякова** Пелагея Александровнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
7. **Устюжина** Елена Кузминичнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭҺЭН II ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. **Быкова** Александра Николаевнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. **Глотова** Мария Ефимовнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. **Киселева** Наталья Антоновнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
4. **Кожевникова** Евдокия Федоровнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
5. **Конева** Пелагея Артемьевнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
6. **Кащеева** Мария Филипповнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
7. **Менчагина** Евдокия Никитовнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
8. **Мисилевич** Хионья Аполоновнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
9. **Ревина** Аксинья Васильевнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
10. **Цибульская** Мария Михайловнае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
11. **Шакирова** Хадичае — Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр.
12. **Яхулина** Евдокия Андреевнае — Бабушкин городой ЮН-3 ОРС-ын гахайшан.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Г. ЦЫДЕНОВА.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Советуудэй байшан. 1948 оной сентябриин 4.

Бурят-Монголой һайн үүлтэртэ малай ажахы

УЛАН-УДЭ, октябриин 13. (ТАСС). ...ай үулын хормойгоор, тэрээнэй ...ай хажуу боорн уужам тала, ...ааргаар Бурят-Монголой АССР-... Бурятын аймагай колхозуудай ...ноотой олон мянган хонин ...ууд, симментальска үүлтэрэй ...ны балшажэ ябадаг.

...ан-Туяа» гэжэ хүдее ажахын ...ин малшад колхозойнгоо хо... Б. Шагдарова ба Б. Жамсуе... ...эй үүсхэлээр ерэрынгее ...ай хонидые нарин хеебэр ...ой хонидтой метизацилан хо... ...ай абагайнгаа малые һайжа... ...ай ябадалда нилээд амжалта... ...е түйлаба.

...ин жэл ябуулһан селекционно ...ын ажалай ашаар, Байгалай ...ин эрхэ-байдалда таараже ша... даха ашаг-шэмэ ехэтэй хонид бии болгогдоо. Нютагай үүлтэрэй малнууд, гол түлөб, килограмм хахад шэрүүн ноолю үгэдэг ба хониной амидын шэгнүүрынь 40 килограмм-һаа дээшэ гарадаггүй байһан юм. «Улаан-Туяа» колхозой үүсхэһэн шэнэ хонидынь сэмбэ ба нэхэмэл бүд үйлэдбэрилхэдэ боломоор дунда зэргын шэрүүн ноолые 5 килограмм хүртэр үгэжэ байна, мүн хониной амидын шэгнүүрынь 80 килограмм хүртэр ехэ боложо нэмэбэ.

Мүнөө республика дотор хэдэн арбаад мянган эрхим үүлтэрэй ба метис малнууд тоологдоно. Эдэ хадаа ойрын хэдэн жэлдэ республикын колхозуудай бухы малые шанаржуулха ба ашаг шэмыень ехэдхэхэ арга олгохо байна.

Түсэбһеен гадуур...

ХОРИН. (Телефоноор абтаба). Энэ аймаг гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо урид дүүргэбэ. Мүнөө тэндэхи түрүү колхозуул түсэбһее гадуур таряа тушаажа байна.

Улын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз таряа тушаалгые эмхитэйгээр ябуулһанай ашаар, сентябриин 25-да гүрэнтээ сум тоосоо. Тиигээд, кировэйхи түсэбһее гадуур гүрэндэ таряа тушааха гэһэн уялгаяа бэелүүлжэ захалһан байна. Мүнөө энэ колхоз түсэбһее гадуур бэлэдхэлэй пунктда 3600 пуудһэ дээшэ таряа тушаагаад, тэрэ хүдэлмэрээ үшөө үргэлжэлүүлһээр.

Шимитын нэрэмжэтэ колхоз түсэбһее гадуур мянган пуут таряа тушаагаа. Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ ба бусад колхозуул түсэбһее гадуур таряа тушаалгые үргэлжэлүүлһээр.

* * *

СОСНОВО-ОЗЕРОК. (Телефоноор абтаба). Яруунын аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, МТС ба совхозой хүдэлмэрилэгшэд болон хүдее ажахын мэргэжэлтэй түсэбһее гадуур Эхэ орондоо 22 мянган пуут таряа тушааха гэһэн уялга абаһан байгаа. Тиин, ёөһэдьынгее арга-боломжонуудые тооложо үзөөд байхадаа, үшөө 6 мянган пуут таряа нэмэжэ үгэхые хүсэһэн байха юм.

Аймагай колхозуул абаһан уялгадаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, таряа тушаалгаар гүрэнтээ болзорһоо урид тоособо. Тиигээд байхадаа, өдөнөр түсэбһее гадуур таряа тушааха уялгаяа өөлүүлжэ эхилээ.

Яруунын мяханай совхоз гүрэнтээ үүн хала тоосоод, түсэбһее гадуур горьтойхон тооной таряа тушааба. Мүнөө тус совхоз түсэбһее гадуур таряа тушаалгаяа үргэлжэлүүлһээр.

Мүн «Улаан Ярууна», «Улаан туяа», Молотовой нэрэмжэтэ колхозуул гүрэнтээ сум тоосоод, түсэбһее гадуур таряа тушаажа байна.

* * *

ШЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Эндэхи түрүү колхозуул гүрэндэ таряа тушааха жэлэй уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлбэ. Мүнөө тус аймагай түрүүшүүл түсэбһее гадуур таряа тушаажа байна.

Боргойн совхоз гүрэнтээ саг соонь тоосоод, түсэбһее гадуур 2 мянган центнер таряа тушааха гэһэн уялга эбаһан байгаа. Мүнөө тус совхозой хүдэлмэрилэгшэд хэлэһэн үгэдее хүрэжэ байха юм. Дүүрэн бэшэ мэдээнээр, совхозойхид түсэбһее гадуур 573 центнер таряа тушаагаад байна. Эндэхи бэлэдхэлэй пунктда таряа шэрэлгые үргэлжэлүүлһээр.

Мүн Сталинай, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозуул гүрэнтээ саг соонь тоосоод, түсэбһее гадуур таряа тушаажа байна.

Таряа сохилгые түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэнэ

КАБАНСК. (Телефоноор абтаба). Гүрэндэ таряа тушаалгаяа болзорһоо урид дүүргэһэн тус аймаг хадаа Эхэ орондоо түсэбһее гадуур таряа үгэхэ гэһэн уялгаяа бэелүүлһын түлөө шуут тэмсэжэ байна. Эндэхи колхозуул таряа сохилгые түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэһэн байха юм.

«17 Октябрь» колхозой таряа сохилгын бригада (бригадирынь А. Бяков) МК-1100 молотилкые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһанай ашаар, сүүдхэ соо 18 тонно хуртэр таряа сохижо гаргана. Эдэ хадаа бэлэдхэлэй пунктда таһалгаряагүйгөөр таряа тушааха ба уһэсэ саг соонь хааха арга олгожо үгэнэ.

«Путь социализма» колхоз 11 мянган пуут таряа тушаажа, гүрэнэйнгее урдахи уялгые сеятбрь соо дүүргэжэ. Энэ колхоз түсэбһее гадуур 6 мянган пуут таряа тушаагаа. XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые 125 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Эхэ орондоо 20 мянгаһаа дээшэ пуут таряа тушаагаа. Эдэ колхозуул түсэбһее гадуур таряа тушаалгые үргэлжэлүүлһээр.

Дээрэ дурсагдагша «Путь социализма» Сталинай, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуул ерэхэ жэлэй тарилгын үрһэ хаажа өхилээ.

В. Тимошина.

Алексей Куржумов—шэлдэг шофер

Гүрэндэ таряа шэрэлгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө үлэн зурхэнһее ороддодог эрхим шофер Алексей Архипович Куржумов гэгшэ өөрынгөө абаһан уялгые бэелүүлжэ байна.

—Алексеймнай артелиингээ таряае таһалгаряагүйгөөр бэлэдхэлэй пунктда шэрэжэ, морн унагай хусые алмахаһаа гадна, колхозниггуудайшье ажалые хүнгэдхэнэ даа. —гэжэ Байкало-Кударын аймагай XVIII партсъездыг нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд баяртайгаар хөөрэлдэг байха юм. Үнэхөөрөөшье Алексей Куржумов таряа шэрэлгые өхилһэнһээ хойшо ушхаа үргэнэпүйгөөр хүдэлмэрилжэ, колхозһоо бэлэдхэлэй пункт хүртэр сүүдхэ бүри 5—6 рейс хэлэг бэйна. Эрхим шофер Алексей Куржумов автомашинаяа таряа тушаалгыг үедэ нэгэнтэшье миил байлгагүй. Ушарынь хадаа тэрэнэй машина эрхим шанартайгаар заһабарилагдаһан байжа, бишихашье өбдэрээгүй байха юм.

Шофер Куржумовай ороллосотойгоор ажалаһанай ашаар, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз Эхэ орондоо өлбэг дэлбэг таряа талха үгэжэ байна.

И. Костриков.

Эдэнэр эрхим жэшээ харуулба

Подлапатинска сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид ургаса хурьялгые хаһа саг соонь дүүргээ. Мүн энэ колхоз гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые Мухаршэбэрэй аймаг соо түрүүлэн, болзорһоо урид, октябриин 5-да гүм дүүргэһэн байна.

Таряа тушаалгые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө олонхи колхознигууд үдэр һүнигүй хүдэлмэрилжэ, үнэн зурхэнһее ороддолго гаргаа. Таряа сэбэрлэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигууд А. Денисова, М. Денисова ба бусад үдэрэйнгее шюрмонуудые үргэлжэ 170—180 процент хуртэр дүүргэжэ, гүрэндэ тушааха таряае саг соонь бэлэдхэдэг байгаа. Тэрэшэлэн түрүү колхознигууд Л. Денисова, А. Шайдурова, А. Карпукова ба бусад 20 үдэр соо 260 гектар таряа гэраар сабшаһан байха юм.

Эдэ эхэнэрнүүд ургаса хурьялга ба гүрэндэ таряа тушаалгыг үедэ түрүү ажалай үльгэр жэшээ хаһуулжа, гүрэн түрынгее урдахи уялгые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь колхозоо горьтойхон гуһаламжа үзүүлээ.

В. Ганус.

Хоридо хартаабха тушаалга таһалдалтай

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Хорин сельсовет) аймаг соогоо өгөөл гүрүүлэн, гүрэндэ хартаабха ба овощь тушааха түсэбее дүүргэһэн байна. Һаяар Ждановай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуул өнэ түлбэринүүдээ дүүргэхэнь.

Гэбэшье, Хорин аймагай олонхи колхозуул гүрэндэ хартаабха ба овощь тушаалгын түсэбые гүйцэгы таһалдалда оруулаад байна. Дээдэ-Курбын сомоной «Шэнэ ажал», «Арбижал» колхозуул хажуудаа бэйһан Курбын неспромхозой ОРС-до хартаабха тушааха байһан аад, мүнөө хуртэр нэгэшье килограмм үгөөдүй байха юм. Тэрэшэлэн Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз хартаабха тушаалгые өхилээдүй. Хэтэрхэдээ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд сплавной конторын ОРС-һоо хартаабха тушаажа абаха гэжэ тусгаар хүнэй автомашинаар ерэхэдэнь, тэрэнние аяар 3 хоногто һаатуулһан байха юм.

Мүн «Путь Сталина», «Красный партизан» ба бусад колхозуул хартаабха тушаалгые өхилээдүй байһаар. Тиихэдэ Хорин аймпотребсоюзай заготконторой директор Агбанов ба бэлэдхэлэй органуудай бэшэ бусад хүдэлмэрилэгшэд огородой эдее тушаажа абалгые эмхидхэхэ тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй. Энээн дээрэһээ имагтал Хорин аймагай зарим колхозуул хартаабха тушаалгые зорюута таһалдуулна гэжэ тобшолол хэмээр болоно.

Г. Цыреторов.

Закаменай колхозуул гээгдэлтэй

ПАКИР. (Б. М. Үнэнэй корреспондентһээ). Закаменай аймаг хадаа гүрэндэ таряа тушаахэ жэлэйнгээ түсэбые үни хала дүүргэхэ эргатай байһан аах, тэрэ шухала хүдэлмэриие мүнөө болтор унжагайруулжа, бухы республикаяа гэдэргэнь татана. Эндэ таряа тушаалгын графигые саг соонь дүүргэдэг колхозуул тон үсөөн. Ургэса хурьялгын эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ таряа тушаалгые һайнаар эмхидхэхын орондо, зарим колхозуудынь хура борооло шалтаад, миил байдаг байгаа һаа, мүнөө транспорт дутана гэхэ мэтэ шалтаганнуудые баряад, түсэбее таһалдуулха аюулда хүргэжэ байха юм.

«Большевик» (правлениинь түрүүлэгшэ Балданов) колхоз таряа тушааха түсэбее ороодоо арбаан процент дүүргэнхэй. Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд таряа сохилгые түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэжэ, гүрэндэ тушаалгые үдэр һүнигүй ябуулхэ тушаа ябала хэлсэдэг байбашье, тэрэнэ дүүргэнгүй. Хоорһон саарһан дээрэ үлөөдэг байха юм. Тэрэшэлэн Сэнагын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Үлэгшэнэй сомоной Калининай нэрэмжэтэ ба хамнкин сомоной хоер колхозуул гүрэндэ таряа тушаалгые һаатуулжа, гүнзэгы таһалдалда оронхой.

Аймаг дотор таряа хурьялгын имиэ хангалтагүйгөөр ябуулдахые һайса мэдэжэ байһан болобошье, ВКП(б)-гэй Закаменай айком болон аймгуйсэдком, тэрэшэлэн хүлөө ажахын таһаг ба бэлэдхэлэй органууд гээгдэнги колхозуудые урагшань татажа, гүрэнэ таряа тушаалгые түрүэдхэхэ талаар шанга хэмжээнүүдые абачагүй.

Р. Гармаев.

Юунэй түлөө эльгээгдэһэн түлөөлэгшэб

Таряа хурьялга ба гүрэндэ тушаалгаар колхозой ударидагшадта туһалха ба дутуу дунданнуудыень усадхаха талаар таарамжатай һайн заабари үгэхөөр Заиграйн аймагай Доодо Курбын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо райторгын хүдэлмэрилэгшэ нүлэр Мункуев гараһан аад, туһатай хүдэлмэри ябуулжа шадаагүй.

Хадагдаһан гу, алн сохигдоһон таряа гүргөөр хатаагаад ба сэбэрлээд бэлэдхэлэй пунктда абаашалгые ударидалсаха хүн аад, харин Мункуев байра дээрэнь хүсэд сэбэрлэнгүй, бэлэдхэлэй пунктдал түргэн абаашуулхые ороддодог байба. Тиимэ ушарһаа тус колхозой хоодоо сэбэрлэгдээгүй таряа бэлэдхэлэй пунктнуудта шэрэжэ асардаг, тиин тэрэнь гологдожо, дахин сэбэрлэхэ хэрэг гарадаг байгаа. Жэшээ болгон нэгэ үдэрэйнь ажал абаад үзээе. Октябриин 7-ой үдэр Онохойн бэлэдхэлэй пунктда 15 центнер прос гологдобо. Тэрэнние хоер хүн хиидхэжэ, сэбэрлэжэ тушаахаар үлөө. 8-ай үдэр хиидхээд үшөө дуулһаагүй. Гапса хиидхэлгээр хүсэд сэбэрлэгдэхэгүй байгаад, түмэр һагшуураар һагшуурдаһан байна. Энэ сэбэрлэгдэһэн пресойнь 3-ай нэгэ хубинь лэ гүрэндэ тушаажа болохоор байба.

Теэд эдэ бухыһее дулдыхажа, тус колхоз гүрэндэ таряа тушаалгынгаа түсэб ороодоол 60-аад процент дүүргээд байха юм.

Ж. Арсаланов.

ЭЛИДХЭЛ БА ХӨӨРЭЛДӨӨ ХЭГШЭДТЭ ТУҺАЛАМЖА

Комсомолой алдарта зам

1. ХААНТА ЗАСАГТА РОССИ ДОТОР АЖАЛША ЗАЛУУШУУЛ ЯМАРААР АЖАҺУУДАГ БАЙГААБ

Хаан засагта Росси дотор ажалша залуушуулай ажабайдалынь айхабтар хүндэ байһан юм. Ядаржа тунжа байһан дээрэһээ хүдэлмэришэд ба таряашад-үгытэйшүүл өөһэдынгээ үхибүүдые бага наһанһаань хойшо фабрикануд болон заводуудта хүдэлмэрилхөөр эльгээхэ, помещигууд болон нюдарган баяшуулай богоолшолгодо үгэхэ баатай болодог байгаа. Капиталистнар болон помещигууд хадаа залуу хүдэлмэришэд бэ таряашалай одир наһанайнь зол жаргалые буляажа, хүндэ хүшэр ажалаар зобоодог, политическэ ба экономическа али бүхы эрхэнүүдынь хаһадаг байһан юм.

Залуушуулай салин хүлөөнинь тоҥ бага байгаа. Тэдэ хадаа туража үхөөгүйхэн байдаг һэн. Залуу хүдэлмэришэд болбол ажаһуудалай айхабтар муу условинуудта байдаг байгаа.

Хаанта засагай татабаринуудта хэрэгдашаһан үгытэй таряашад болбол арайхан гэжэ амидаржа һуудаг, өөһэдынгөө үхибүүдтэ хүндэ хүшэр хүдэлмэри мүүлүүлхэ, помещигууд ба нюдарган баяшуулда тэдэнээ зарса болгохо баатай болодог байгаа.

Хүдэлмэришэд ба таряашадай залуушуул хадаа эрдэм бэшэггүй, харанхы мунхаг байһан юм. Һургуулийн үүдэнүүдынь залуушуулда хаалтатай байгаа. Хүдэлмэришэд болон таряашадай үхибүүдэй үсөөхэн хубинь доодо һургуулинуудта һураа боложо гарадаг һэн. 25 наһатай болоодуй залуушуул һүнгүүлиингаа эрхые хаһагдадаг байгаа.

Хаан засагта Россин национальна заха хизаарнуудтахи залуушуулай ажабайдалынь бүришье хүндэ байһан юм. Хаан засагта Россин хахад колониальна бусад олон арадуудай үхибүүдтэл адли, үгытэй малша бурядуудай үхибүүд эрдэм номдо һураха тухай һанадагшьелүй байһан юм.

2. ЛЕНИН, СТАЛИН — КОМСОМОЛЫЕ ЭМХИДХЭГШЭД МҮН

Хаанта засагай экономическа болон политическэ дарлалта хадаа залуушуулай революционно һанал бодолые үргүүлжа, тэдэнэй ангини мэдэрэмжые түргэнөөр хүгжөөһэн байна. XX зуун жэлэй түрүүшын жэлнүүдээ эхилээд, Россин хүдэлмэришэ залуушуул, һуулээрынь тэдэнние дахаһан таряашадай залуушуул хадаа хаанта засагта эсэргүү хөмсөлэ пролетариинартай хамта эдэбхитэйгээр оролсоһон байха юм.

1905 онно большевистскэ партийн хүтэлбэри доро хүдэлмэришэ залуушуул болбол хаанта засагай сэрэгүүдтэ, жандармуудта болон полицида эсэргүүсэн гартаа бүү баринжа баррикалануудта баатарлигаар байлдаһан байна, мүн 1912—1914 онуудта хүдэлмэришэн ангини дайшалхы байлдаануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Дэлхэйн түрүүшын дайнай жэлкүүдтэ ажалша залуушуул болбол В. И. Ленинэй үрэлые бэелүүлэн, өөһэдынгөө ороной буржуазида эсэргүүсэн буугаа хандуулха, империалистическэ дайе гражданска дайн болгохо гэжэ оролсоһон байгаа.

Февральска революциин һүүлээр дэлгэрһэн хүдэлмэришэ залуушуулай олонитын хүдэлөөн түрүүшынгээ алхамуудһаа эхилжэ большевистскэ лозунгнууд доро ургаһан ба хүгжөөһэн байха юм. Революционно событита оролсоһон хүдэлмэришэ залуушуул эмхидэжэ, өөһэдынгөө политическэ ба экономическа эрхэнүүлэй түлөө тэмсэл ябуулжа эхилһэн байна. 1917 онно Петроград, Москва болон Россин ажуйлэдбэриин бусад центрнүүдтэхи олон заводуудта хүдэлмэришэ залуушуулай союзууд бии боложо эхилһэн байна.

Большевистскэ парти хадаа хүдэлмэришэ залуушуулые нэгэдүүлхэ, коммунистическээр хүмүүжүүлхэ, капиталистнар болон помещигуудтэ эсэргүү тэмсэлдэ тэдэнние эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэ туйлай өгөө анхаралаа хандуулдаг байна.

Нүхэр Сталинай хүтэлбэрилжэ байһан большевистскэ партийн центральна орган «Правда» 1917 оной майн 17 (30)-да нигэжэ бэшэһэн байна: «Хүдэлмэришэ залуушуул хэнние дахажа ябанаб, тэдэнэртэ ерээдүйн байдал хангагдаха байна... Росси дотор залуушуулай организаци бүрилдэжэ эхилбэ. Түрүүшын алхамуудынь тоҥ шухала, тоҥ хаюусалгатай гэшэ. Бүхы хүдэлөөнэй ямар замаар дабшаха байһанинь нигэдэ хубинда эдэлэнээ дулдыдаха байна: Росси доторхи залуушуулай организаци хадаа пролетарска организаци байха гү, тэрэ хахаа оролойнгоо хүдэлмэришэдэй организацитай хамта ябаха гү, али хүдэлмэришэ залуушуулай организаци болбол ойр зуурын сагта хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнһөө таһаршаха гү...»

1917 оной августын 8-да болоһон, РСДРП(б)-гэй VI съезд пролетарска хүдэлөөнэй түүхэдэ илангаяа өхэ үүргэ дүүргэһэн байха юм. Тус съезд хүдэлмэришэ залуушуулай организацинуud тухай асуудалыс зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Съезд хадаа хүдэлмэришэ залуушуулай социалистическэ организацинуудай шэнжэ шанар болон зорилгонуудые тодорхойлһон, мүн Ленинскэ комсомолой бии болоһон ба ургаһан үндэһэ һууринуудта өхи табиһан байгаа.

1917 оной Октябрьска революциин түүхэтэ үдэрнүүдтэ социалистическэ залуушуулай союзууд большевистскэ партийн тон ойрын туһамаршад боложо бодоһон юм. Октябрьска революциин урда тээ зөбсэтэ восстаниин түсэбые хараалха зуураа, хүдэлмэришэ залуушуулай үүргэ болон һуурине Владимир Ильич Ленин нигэжэ тодорхойлһон байна:

«Тон шухала бүхы пунктнуудые эзэлхынь тулада, хаанашье, шухала бүхы операцинуудта хабаадалсахынь тулада эгээл эрид зоримгой этэгээлүүдые (манай «ударнигуудые» ба хүдэлмэришэ залуушуулые, мүн тэрэшэлэн эрхим матросуудые) өхэ бэшэ отрядуud болгон томилхо».

Большевнгүүдэй хүтэлбэри доро хүдэлмэришэ залуушуулай союзууд хадаа Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин баррикалануудта туруушынгээ дайшалхы нэрэ зүүһөн байгаа.

Октябрьска революциин илаһанай һүүлээр хүдэлмэришэ залуушуул болбол шэнэ, социалистическэ гүрэнэй аппаратые байгуулгадань партида туһаһан байна. Тэрэ үедэ үсөөн бэшэ залуу хүдэлмэришэд ба солдадуud хадаа хүтэлбэрилхы советскэ хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэһэн юм. Деревнидэ таряашадай залуушуул болбол помещинуудэй газарые конфискацилгада, хүдөөдэ советскэ засагай органууdые байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Городуудта болон хүдөө нютагуудта бии болоһон, залуушуулай союзууд түрүүшын үедэ бэе бөөнөө таһаранги байгаа һэн. Централизованно хүтэлбэри байгаагүй. Тиимэ хэрэгээ залуушуулай хүдэлөөе нэгэдүүлхэ шухала болоһон байгаа.

Энэ хатуу шанга үедэ урган гараһан комсомол болбол агууехэ Октябрьска туйлалтануудые аршалан абаха ябадалдань партида туһалха гэһэн нэгэ уг зорилгодо эдир залуу бүхы хүсэ шадалаа хандуулһан байна. Эрхим комсомолцууд хадаа улаан командирнуud болон политхүдэлмэрилэгшэдэй курсануудта эльгээгдэһэн. Фронтдо ошоһон байха юм. Мүн басагад комсомолцууд хадаа улаан сестрануud боложо фронт ошоһон байна. Фронтнуud дээрэхи байдалай орео шанга болоходонь бүхы Росси дотор комсомолцууdые фронтдо элсүүлгэ үнгэргэгдэһэн юм.

«Уралые хамгаалгада, Колчаггта эсэргүү тэмсэлдэ бүгэдөөрөө бодое!» гэһэн большевистскэ парти ба советскэ правительствын үрэлда харюу болгон, 1919 оной май һарада РКСМ-эй ЦК болбол зүүн фронтдо комсомолцууdые элсүүлхэ туршаа бүхэроссийска туруушын элсүүлгые үнгэргэһэн байна. Элсүүлгэ болбол фронтдо нютагуудтахи комитедуудэй эльгээһэн комсомолцууdые тоолонгүйгөөр, шэн габьяата 3000 комсомолцууdые фронтдо эльгээһэн байгаа.

Фронтнуудай сахаригуудта Советскэ республикынь хүреэлэгдээд байхада, «Деникинтэ эсэргүү тэмсэлдэ бүгэдөөрөө бодое!» гэһэн парти ба советскэ правительствын үрэлда харюу болгон, 1919 оной октябрь һарада РКСМ-эй II съезд болбол урда фронтдо комсомолцууdые элсүүлхэ туршаа бүхэроссийска хоердохи элсүүлгэ үнгэргэхэ тухай тогтоол гаргаһан байна. Тус элсүүлгэ хадаа 10 мянган залуу эрхим боецууд—комсомолцууdые фронтдо эльгээһэн байна юм.

1920 оной май һарада комсомол болбол польско интервентнуудтэ эсэргүү баруун фронтдо комсомолцууdые элсүүлхэ туршаа бүхэроссийска гүрбадахи элсүүлгэ үнгэргэһэн байна. Энэ хадаа 3000 комсомолцууdые фронтдо үгэһэн байна.

Тиин хүсэд бэшэ мэдээгээр гражданска дайнай фронтнуудта хамталаа 25000 комсомолцууд элсүүлэгдэһэн байгаа, дайсадта эсэргүү байлдааануудта комсомолцууд болбол эрэлхэг зоримгой ба шэн габьята ябадалай үзэгдөөгүй ульгэр жэшээнүудые харуулһан байгаа.

Энээн туршаа Сергей Миронович Киров нигэжэ хэлэһэн юм:

«Бидэнэй дундаһаа тиихэдэ фронтдо ябаһан хүнүүд хадаа ямар туйлай өхэ, минии хэлэхэдэ, тусгаар өхэ үүргые комсомолой тиихэдэ дүүргэһэнь һанаа гэшэ. Биде большевикнүүд, юрэнхыдөө хөлөбөл, арад хадаа ами наһаяа хайралангүй төмсөжэ шадаг гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй гэшэ, нухэд, тиигэбэшье haa, тиихэдэ комсомолой үгэһэн геройнуудые харахадаа заримдаа «атаархадаг» байнабди».

Тылдэшье—городуудта болон хүдөө нютагуудта комсомолцууд өөһэдынгөө хүсэ шадалые хайралангүй хүдэлмэрилһэн байха юм. Фронтдо туһаламжа болгон нинтэ кампаниануудые үнгэргэлгэдэ, ажалай коммунистическэ субботнигуудые эмхидхэлгэдэ, транспортын болон оборонно ажуйлэбэриин предприятинуудай хүдэлмэрие бэхижүүлгэдэ комсомолцууд илангаяа эршэмтэйгээр туһалһан байгаа. Хүдөөгэй комсомолцууд хадаа эдэ хоолой зүйлнүүдые эмхидхэхэ отрядуудай хүдэлмэридэ, хонжоо наймаа хэхэ ябадалда эсэргүү тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Комсомолцууд болбол советскэ засагай дикредуудые, оронойнгоо улаахоорондын ба дотоодын байдалай асуудалнуудые тайлбарилан үгэжэ, таряашадай дунда политическэ сэхэ хүдэлмэри ябуулһан байна.

Гражданска дайнай жэлнүүдтэ большевистскэ партийн хүтэлбэри доро комсомол нилээ өхэ ургаһан. бэхижэһэн ба хатуужаһан байна. Комсомолые большевистскэ партиһаа таһалха гэжэ нэдэһэн, антиленинскэ группировкануud бүтэ сохигдоһон юм. Хүнэ хүшэр бэрхэшээлнүүдэй байбашье haань. гражданска дайнай жэлнүүдтэ комсомол болбол 20 дахин шахуу олошорон ургаһан байгаа.

Гражданска дайнай фронтнуud дээрэ комсомолой болон революционно залуушуулай дайшалхы габьяануудые тэмдэглэжэ, 1928 онно советскэ правительство хадаа Ленинскэ комсомолые. **Ажалай Улаан тугай орденоор** шагнаһан байна.

4. СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ БАЙГУУЛАЛТАДА КОМСОМОЛОЙ ҮҮРГЭ

Залуу советскэ гүрэн хадаа түйлай өхээр нэндаргагдаһан, арадай ажахые дамжуулжа абаһан байгаа. Олонхи фабрикануud болон заводуud ажаллахаяа болишоһон, руднигуud ба шахтануud хүдэлмэрэ зогсоожорхиһон байгаа бэлэй. Хилэмэ болон хүдөө ажахын бусад продуктнуud дутамаг байһан юм.

Тиимэ бэрхэшээлтэй оршон байдалда орон болбол амгалан тайбанай байгуулалые эхилһэн байна. Большевистскэ парти ба советскэ правительствын үрэлаар комсомол болбол советскэ республикынгаа арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхын түлөө өршэмтэйгээр оролсоһон байна.

1920 онно РКСМ-эй Бүхэроссийска III съезд дээрэ В. И. Ленин болбол социалистическэ обществые байгуулгада комсомолой практическа ажал-ябуулын программые тодорхойлжо үгэһэн байна. Шэнэ, коммунистическэ обществые байгуулхын тулада залуушуул хадаа һураха—коммунизмдэ һураха еһотой гэжэ Ленин хэлэһэн юм. Залуушуулай бодото ударидагшад ба эмхидхэгшэд байхыень комсомолые В. И. Ленин үрэлһэн бэйгаа. Владимир Ильич Ленинэй заабаринуud хадаа комсомолой бүхы ажал-ябуулын үндэһэн һууринь болоһон байнь.

1924 оной январиин 21-дэ Владимир Ильич Ленин наһа баража, большевистскэ парти ба советскэ арадта туйлай өхэ гашуудал тохеолоһон юм.

Ленинэй наһа барэһанай һүүлээр удангүй болоһон. РКСМ-эй VI съезд хадаа комсомолдо Ленинскэ гэжэ нэрэ зэргэ олгохо тухай 630 мянган комсомолцууdай зүгһөө тогтооһон байна. Тиихэдэ хойшо комсомол хадаа ВЛКСМ—Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союз гэжэ нэрлэгдэдэг болоһон байна.

В. И. Ленинэй захяануудые бэелүүлэн, большевигуудэй партиар хүтэлбэрилэгдэгшэ комсомол хадаа социалистическэ байгуулалтын бүхы участогуud дээрэ үүсхэл, өрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргана. Комсомол болбол партийн өмхидхэһэн социалистическэ мүрысөөе үүсхэгшэнь байһан юм.

Сталинска табанжэлнүүдэй үедэ комсомол болбол социалистическэ индустриин туйлай томо барилгануудта тон халуунаар хабаадалсаһан байна. Туруушын табанжэлэй үедэ ВЛКСМ-эй ЦК хадаа элдэб олон удараа баримтануудта 350 гарма мянган комсомолцууdые эльгээһэн байна, тэрэ тоодо Урал-Кузбассай барилгада —66 мянган комсомолцууd, Сталинградска тракторна заводой барилгада —7 мянган, модо бэлэдхэлгэдэ — 20 мянган комсомолцууd эльгээгдэһэн байха юм. Большевистскэ партийн дабарыяр хэдэн мянгаад комсомолцууd болбол ой тайга байһан газарта городые (Комсомольска-на-Амуре) бариһан байна. Днепропетровско электростанци баригшадай 70 процентнь комсомолцууд ба залуушуул байһан юм.

ВКП(б)-гэй XVI съезд дээрэ хэлэһэн политическэ отчет соогоо нүхэр Сталин нигэжэ хэлэһэн байна:

«Ленинскэ комсомол бэ тэрэонэй ударидажа байһан хүдэлмэришэ залуушуул хадаа мүрысөөн болон табтагайшалгын хэрэгые шидхэхы амжалтануудаар дүүргэдэг байна. Энэ хэрэгтэ манай революционно залуушуул туйлай өхэ үүргэ дүүргэ гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй».

Хүдөө ажахые коллективизациилхын түлөө тэмсэлдэ хүдөөгэй комсомолцууд хадаа большевистскэ партийн өрхим туһамаршад байнаша харуулһан юм. Тэдэ хадаа хүдөө ажахые коллективизациилхын түлөө, үндэр ургасын түлөө тэмсэл эмхидхэһэн байнь. Тиихэдэ 5 мянган шэнэ колхозуud эмхидэгдэһэн байгаа. 1930 оной хабар хүдөөгэй бүхы комсомолцууdай хахадынь шахуу колхоздо орожо, колхозно полинуud дээрэ 500 гарма мянган комсомолцууd хүдэлмэрилжэ байһан юм.

Оороо индустриализациилгын үргэн далайса хадаа советскэ мэргэжэлтэдэй олон тоото кадрнуудые бэлэдхэхэ туршаа эрилтэ хэһэн байна. 1928 оной майн 16-да ВЛКСМ-эй VIII съезд дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр Сталин болбол комсомолцууdай урда иимэ зоригто табиһан байна: «Шүүкые шудалха, большевигуудэй шэнэ кадрнуудые — эрдэмүүдэй бүхы һалбаринуud туршаа мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлэн бэлэтхэхэ».

Агууехэ вождинигоо үрэлые комсомолцууd халуунаар үргэжэ абаһан байна. Хэдэн зуугаад мянгаад залуу хүдэлмэришэд ба таряашад дээдэ һүргүүлинуудта һуража эхилһэн байна. Тиин сталинскэ туруушын хоер табанжэлнүүдэй үедэ комсомолцууdай дунда 118 мянган инженернуud ба технигуud, хүдөө ажахын 69 мянган мэргэжэлтэд, дээдэ эрдэмтэй 19 мянган багшанар, 8 мянган врачуud, хэдэн арбаад мянгаад бусад мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэһэн байна юм.

Туруушын табанжэлэй амжалтаай дүүргэлтые хангаһан габшагайшалгада бэ социалистическэ мүрысөөндэ үүсхэл гаргаһанайнгаа түлөө Ленинскэ комсомол 1931 оной январиин 21-дэ **Ажалай Улаан Тугай орденоор** шагнагдаһан байна. Тэрэшэлэн Днепростройн, Донбассай, Москвагай комсомольско организацинуud Ленинэй орденуудаар шагнагдаһан байгаа.

Орон дотор стахановска хүдэлөөнэй дэлгэрэхэдэнь, арадай ажахын али бүхы һалбаринуud тэрэонние үүсхэгшэдынь комсомолцууd байһан юм. Стахановска хүдэлөөнэй туруушын үүсхэлшэдэй нэрэнүүлынь—түмэрзамай транспорт дээрэ комсомолец Криворог, текстильна ажуйлэбэриидэ комсомолкануud Евлокия Виноградова ба Мария Виноградова, хүдөө ажахыда —Мария Демченко, Паша Ангелина гэгшэдэй нэрэнүүдынь манай орон дотор үргэлөөр алдаршанхай.

1935 оной ноябрь һарада стахановецуудай Бүхэсоюзна нэгэдэхи съезд дээрэ нүхэр Сталин нигэжэ хэлэ һэн: «...Нүхэд, стахановецуудые хараа үзыт. Эдэ ямар хүнүүд гэшэб? Эдэ хадаа ажал хүдэлмэриилөө үнэн сэхэ ба нарин нигта ябадалай ульгэр жэшээнүүдые харуулжа үгэдэг, хүдэлмэриилөө сагай факторые сэгнэжэ шададаг ба сагые минутаһаа дээдэ, секундэдэ дүүлжэ һураһан, культурна бэ техническэ бэлэдхэлтэй хүнүүд, гол түлөб залуу гү, али нүнэ наһанай эрдэмтэй хүдэлмэрилэгшэд байна».

Советскэ түрүү залуушуулай олонитын организаци байһан комсомол хадаа Советскэ ороной зөбсөгтэ хүсэнүүдэй түйлай өхэ резерв мүн.

1922 онно ВЛКСМ-эй V съезд болбол Уһан-Сэрэгэй флодые шефтээ абаһан байна. Шефтэ абаһанайнгаа туруушын жэлэй турша соо 6,5 мянган комсомолцууд флодто оролоһон байгаа. IX съезд дээрээ комсомол болбол Агаарай-Сэрэгэй Флодые шефтээ абаһан байна. 1938 онно Агаарай-Сэрэгэй Флодой боецуудэй гурбанайнь нэгэн бүхэн комсомолец байһэн юм. Залуушуулые элдэб янзын мэргэжэлнүүдтэ һургаха, физкультурна хүдэлөөе дэлгэрүүлхэ ябадалда комсомол өхэ үүсхэл гаргаһан байна.

Большевистскэ парти болбол комсомолцууд ба залуушуулай идейно-политическэ хүмүүжэл тухай, марксизм-ленинизмын революционно теориие залуушуулай шудэлха тухай өөшэ сусатагүй зиндаралаа табина. Энэ агууехэ һургаалаар зөбсөгжэһэн комсомол болбол партийн үүлэбэри доро арадай дайсадые бута сохижо, өөһэдынгөө эрэгнүүдһээ наманан гаргаад, идейна хатуужаһан ба ургаһан байна.

5. ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН АГУУЕХЭ ДАЙНДА КОМСОМОЛОЙ ҮҮРГЭ

Немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ болон японско империалистнуудта эсэргүү советскэ арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн болбол советскэ залуушуулай ба тэрэнэй түрүү отряд байһан Ленинскэ комсомолой морально-политическэ шанарнуудынь хэр эзэгэ үндэр байһые илангаяа толоор бүхы дэлхэйдэ харуулһан байна.

Большевистскэ парти ба советскэ правительство хадаа илалтын хэрэгтэ советскэ залуушуулай оруулһан юумые үндэрөөр сэгнэһэн байна Советскэ Армийн 3,5 мянга шахуу залуу боецуud хадаа СССР-эй орденуud ба медальнуудаар шагнагдаһан байха юм. 60 комсомолецуud болбол Советскэ Союзай хоердахи Героинуud болоһон байна. Ленинскэ комсомолой хүмүүжүүлһэн Александр Покрышкин ба Иван Кожедуб гэгшэд Советскэ Союзай гурбэ дахин Героинуud болоһой.

Советскэ Союзай Героинуудай дунда мүн Бурят-Монголой областной комсомольско организацийн хүмүүжүүлһэн Петр Харитонов, Павел Баннов, Иван Упин, Сергей Орешков, Игорь Иванов ба бусад бии.

Залуу партизануud ба комсомолецууд-подпольщигууд хадаа дайсанай тылдэ мартагдашагүй шэн габьянануудые гаргаһан байна. Залуу ами наһаяа илалтын хэрэгтэ үгэһэн. партизанска тэмсэлэй залуу Героинуud—Зоя Космодемьянская, Лиза Чайкина, Иван Никитин, залуу гвардеецууд-подпольщигууд Олег Кошевой, Сергей Тюленин, Любовь Шевцова, Ульяна Громова, Иван Земнухов ба бусад хэдэн олон героинуудай нэрые мэнэй арад хөөгэдэшье мартахагүй байна.

Советскэ залуушуул хадаа илалтые дайнай фронтнуud ээдэ туйлахаа гэнэ, мүн фабрикануud ба заводуудта, колхозно полинуud дээрэ түйлаһан байха юм. Комсомолецуud болбол хоерзуутан ба гурбанзуутнай патриотическа хүдэлөөе үүсхэгшэд, залуушуулай фронтовой бригаануудые өмхидхэгшэд байһан юм. Оборонын Фондо зорюулагдаһан, Бүхэсоюзна залуушуулай воскреснигуud, танкова колоннануud болон самолетуудай эскадрилинуудые байгуулгада мүргэн зөөринуудые суглуулхэ, фронтовигуудай үхибүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ гэхэ мэтын үүсхэлнүүдые комсомолецуud гаргаһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ манай республикын комсомолецуud ба залуушуулай хэһэн ажал хүдэлмэриһөөнь жэшээнүүдые абаад хэрэг. «Хамаг бүхы юумые фронтын тулада, хамаг бүхы юумые илалтын тулада!» гэһэн лозунг доро залуу хүдэлмэришэд ба колхознигуud ажаллаһан байна.

Республикын ажуйлэбэриин предприятинуud дээрэ залуушуулай-фронтовой хэдэн олон бригаануud байгуулагдажа, ажалай үндэр бүтээсын ульгэр жэшээнүүдые харуулһан байха юм. Дайнай үедэ хэһэн шэн габьяата ажалайгаа түлөө манай республикын 28 залуу хүдэлмэришэд ВЛКСМ-эй ЦК-гэй Хүндэлэлэй Грамотада хүртэһэн. мүн 63 залуу стахановецуud — республикын Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнагдаһан байна.

Тэрэшэлэн хүдөөгэй залуушуултон өхэ ороолсоолгоор ажаллаһан байна. Үндэр ургасын олон тоото звеноуud, комсомольско-залуушуулай тракторна бригаануud, комсомольско залуушуулай фермэнүүд өхэ олоороо хүдэлмэрилһэн байгаа. 1944 онно фронтовой үндэр ургасын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ республикын 3000-һаа дээшэ залуу колхозницуud хабаадалсаһан байгаа. Мүн «Республикын эрхим газар хахалагшад» гэһэн үндэр нэрэзэргые 105 залуу газар хахалагшад абаһан байна.

Республикын комсомолецуud ба залуушуул хадаа фронтэ туһалламжын фондо зөөри суглуулгада халуунаар хабаадалсаһан байгаа. Жэшээнь, 1943 онно республикын хүдөөгэй залуушуул хадаа «Бурят-Монголой залуу колхозник» гэжэ танкова колонно байгуулгада өөһэдынгөө нөөсэлгэһөө 1300 мянган түхэриг суглуулһан байна. Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой комсомолецуud ба залуу хүдэлмэришэд 1943 оной эхиндэ Сталинградые һэргээн бодхоолгодо 100 мянган түхэриг оруулһан байгаа. Дайнай үедэ республикын комсомолецуud болбол фронтовигуудай үлшэн үхибүүдтэ туһаламжа болгон 1266 мянгаһаа дээшэ түхэриг суглуулһан, мүн элдэб янзын 28017 бэлэгүүдые, 4,5 мянга шахуу элдэб зүйлэй хубсаһануудые, мянга гаран пианер эдеэ хоол эльгээһэн байха юм.

Советскэ правительство болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ залуу хүдэлмэришэд ба колхозницуудай ажалайнь шэн габьяае үнэрөөр тэмдэглэһэн байна. Тылдэхи хөдөн эрбээд мянган залуу патриотууд хадаа Советскэ Союзай орденуud ба медальнуудаар шагнагдаһай, мүн 40 шахуу залуу патриотуудта Социалистическэ Ажалай Героин нэрэзэргэ олгогдоохой.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэхи гайхамшагта габьяануудайгаа түлөө, Эсэгэ ороноо хөлбэришэгүй үнэн сэхэ байхаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ туршаа өхэ хүдэлмэри ябуулһанайнгаа түлөө 1945 онно Ленинско-Сталинска комсомол хадаа **Ленинэй орденоор** шагнагдаһан байна.

6. ДАЙНАЙ ҺҮҮЛЭЙ ЗАЙГУУЛАЛТАДА КОМСОМОЛОЙ ҮҮРГЭ

Табанжэлэй түсэбые хүрбэн жэлдэ хүүргэхын түлөө бүхы орон дотор дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ комсомолецуud түрүү зэргэнүүлгэ ябажа, советскэ залуушуулай ударидагшадынь бэйһанаа харуулна.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 30 жэлэй ойтой дашэрамдуулан, 1947 онно комсомолецуud ба советскэ залуушуул хадаа арадуудай вождь нүхэр Сталинда бэшэг бэшэһэн байна. Тус бэшэгтэ эдир залуу 27 миллион хүбүүд басагад гараа табиһан юм. Ажалайнгаа туруушыл эмжалтануud тухай нүхэр Сталинда мэдээсэхэтээ хамта, тэдэ болбол ходоодо үнэн сэхэ ба хатуу зоримгой байха, советскэ гүрэнэйгөө нэрэ соло ба хүсэ шадалые сашадань арбидхахын түлөө хэрэгтэ ами наһаяа зорюулхабди гэжэ тангариг үгэһэн байха юм.

Вождьдоо үгэһэн тангаригаа комсомолецуud ба залуушуud нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Жэшээнь, 1947 онно 198 мянган залуу хүдэлмэришэд 2 — 3 жэлэйнгээ даабарие дүүргэ, мүн 20 мянган залуу хүдэлмэришэд өөһэдынгөө табанжэлэй түсэбые дүүргэһэн байна. Залуу стахановецуud түсэбөө гадуур хэдэн арбаад мянгаад тонно металл, хэдэн зуугаад мянгаад тонно шүлуу нүүрһэ ба нефть, хэдэн миллион метр бүд ороноо бэлэглэнэ. Хүдөөгэй комсомолецууd болбол «Дайнай һүүлэй үедэ хүдөө ажахые дэбжүүлхэ хөмжэнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Февральска пленумэй түүхэтэ тогтоолые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, үндэр ургасын түлөө мүрысөөе үүсхэгшэд болоохой.

Манай республикын комсомолецуud ба залуушуул хадаа табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шэн габьяатайгаар тэмсэжэ байна.

Республикын предприятинуud дээрэ шэнэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө комсомольско-залуушуулай 200 бригаануud, мүн 8000 гаран залуу хүдэлмэришэд мүрысөөжэ байна. 29 залуу хүдэлмэришэд-комсомолецуud өөһэдынгөө табанжэлэй нормые дүүргэжэхэод. саашадаа амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Сентябриин 1-дэ өнэ жэлэйнгээ үйлэдбэриин нормые дүүргэһэн тухай 650 комсомолецуud мэдээсэбэ. Республикын комсомолецуud ба залуушуул болбол зөөри ба материалнуудые нигтаар арбилхын түлөө гэжэ гухай московско 35 предприятиануудай коллективуудэй патриотическэ үрэлые үргэнөөр дэлгэрэбэбэ. Алмалтын еһо гүрэ сахиха туршаа хиналтын-комсомольско постнуud предприятиануудта дээгүүр байгуулагдаһай. Удын мяханай - консервный комбинат дээрэ хиналтын-комсомольско 29 постнуud байгуулагдаһан.

Тэрэшэлэн хүдөөгэй залуушуул шэн габьяата ажалай ульгэр жэшээнүүдые харуулна. Колхозуудай үйлэдбэриин залуу мэргэжэлтэд Социалистическэ Ажалай Героин комсомолец Санжижап Чойдоп (Баргажанай аймаг) элитэ малчинистнуud Иван Дальбинов (Тэмдэхэн), Илья Григорьев (Зэдэ), ба байнерка Дулма Баторова (Туулгэхэ зэртын залуу түрүүшэрнүүдынь республика дотоо нэрэнээр алдаршаһан байна.

Мүнөө колхозуудай полиниуудэрэ 7000 гаран комсомолецуud залуушуулай комбайнова 83 агрегат, 503 залуу машинистнуud туршад хүдэлмэрилжэ байна. Малажал дээрэ мүн хэдэн ажалайгаад комсомолецууд ба залуушуул хүдэлмэрилнэ.

Советскэ залуушуул ба тэрэ авангард Ленинскэ комсомол хадаа арадай ажахын ба культурна ямаршье участок дээрэ хүдөө рилхэдөө үндэр дэдэ ульгэ шэнэ габьяануудые харуулна, сталинскэ туруушын табанжэлнүүдэй агуу барилгануудта хэһаадагшад-комсомолецуудайнгаа алдарта зам нуудые үргэлжэлүүлнэ ба үлдэ арбидхана. Советскэ залуушуул политическэ болон ажалайнь ажахи хадаа дайнай һүүлэй үедэ хэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ нүхэсэл мүн.

7. КОМСОМОЛ— БОЛЬШЕВИСТСКЭ ПАРТИИН ҮНЭН ТУҺАЛАГША БА РЕЗЕРВ МҮН

Ленинско-Сталинска комсомол өөрынгөө алдарта 30 жэлые дэглэхэ зуураа, үнгэрһэн омог баяртайгаар хаража үзэ Комсомолой түүхэнь гайхамшигта событинуудаар дүүрэн гэшэ. Ленинскэ партийн хүтэлбэри доро арадай дунда хүдэлмэришэ залуушуул үсөөхэн тоото союз байһаа, нөө советскэ түрүү залуушуул оломиллионно организаци болоһон байна. Бүхэсоюзна Ленинскэ коммунистическэ (большевистскэ) партийн ашгаар комсомол бии болоһон ба ургаһан, дайшалхы үлдэ ажалай амжалтануud тэ һан байна. Комсомолой түүхэ Ленин—Сталинай партийн хэтэй, советскэ засагай туг гаһаалдашагүй холбоотой.

Түүхынгээ бүхы үргэлжэлэ соо комсомол хадаа партийн зунгнуудые бэелүүлхын түлөө сэнэ, гүрэнэй, ажахын ба туриг байгуулалтадань эдэбхитэй туһалагшань болоо. Партийна директивэнүүдые комсомол өршэмтэйгээр бэелүүлнэ. Комсомол болбол партийн хүсэн резерв мүн. Парти хадаа өөрөө зэргэнүүдые хоодоо комсомолцууд ба абажа дүүргэлэ. Энээн манай областной комсомольско газетаизани тодо жэшээ харуулна. Республика дотор һүүлэй 6 жэл турша соо 3000 гаран түрүүлуушуул партийн зэргэдэ өргөгдөжэ байна.

Фабрикануудта ба заводуудта, колхозуудта ба совхозуудта, машинуудта ба Вузуудта-институтуудта ба школуудта советскэ залуушуул хадаа нүхэр Сталинай ухаан ба туһаламжые элитээр дэмжэ. Агууехэ Сталин хадаа залуушуулай хэрэгсэлэлүүд өөрөө эрилтэнүүдтэ инаг һайнаар, харамжатайгаар хандана, тэдэ зохеон байгуулагша хүдэлмэришэ шухала условинуудые бүрилдүүлгэна. Советскэ залуушуул ороноо лөөгөөр түгэлэр гэшэ. Советскэ бүхы гражданинуудта ажалай эрхэ, амарха эрхэ, өөрөө өөрөө һурэха эрхэ олгоһон Сталинскэ Конституциин гайхамшагта ерөнхэ туяа доро манай залуушуулай һуунэ.

Байгуулагдаһан сагһаа хойшодохи жэлээ эхилхэдэ Ленинскэ Сталинска комсомол болбол большевистскэ парти ба арадай вождь Сталинаа тойрон бүгэдэ таар улам бүри жагсаһанайнгаа манай орон дотор коммунизмын тын хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаараа үгэхөөр бэлэн байһанаа хэлдэг. Залуушуул хадаа Сталинай ерө, манай эдэбхитэй найзабаринуud, шэнэ, үбгэд нэрэ, үбгэдые нэрэгэ Тэдэ хадаа манай тугые өндөрлөгөөр эзэст

Модо бэлэдхэлэй сезониие хэзээ үзэзэнэйхиньээ эмхитэйгээр үнгэргэхэ

Үнгэрһэн жэлэй алдуунуудые дабтажа болохогүй

...-гэй Обком ба БМАССР-эй ...гүдэй Совет болбол үшөө ...ой түрүүшын хахадта. ...-49 онуудай намар-үбэлэй ...цэлэй сезондо бэлэдхэлэй ...ийн түсэбые баталжа, ой ...й ажуйлэдбэрийн предприя... ...то модо һонор заабари үгөө ...Бурмонголлес» трест ба тэ... ...барыата түрүү предприятин... ...сезондо бэлэдхэлэй худэлмэ... ...ааар ябуулжа, мүнөө модо ...ба шэрэлгые эмхитэйгээр ...байна.

...ой хамта, зарим предприя... ...ие жэлдэ сезондо бэлэдхэ... ...эмэрние тон хангалтагүй... ...ааа. Үнгэрһэн жэлэй се... ...элмэрние мүү бэлэдхэл... ...гаһан Эрийскэ мехлесо... Шулуутайн, Сэлэнгын лес... ...ой модо бэлэххэлэй түрүү... ...ануудта графигаа дүүргэ... ...байгаа һэн. Тэрээнэй шалта... ...ана сезонно худэлмэриншэд ...ниигүүдые таарамжатай сэ... ...ра байдалаар, хоол хүнһөөр, ...ө хунараар хангажа шадаа... ...рһэн гол түлэб дулдыдаһан ...ом. Тинхэлэ, Шулуутайн ...ой электромеханизмуудые, ...спортые модо отололго, шэ... ...ө хэрэглэжэ шадаагүй

...үнгэрһэн жэлэй өдэ алдуу... ...мүнөөшье дабтаһаар. Ок... ...тябриин түрүүшын үдэрнүүдтэ үн... ...гэргэдэһэн шалгалта дээрэһээ ха... ...рахада, зарим предприятинууд ба бүхы дөөрөө трест болбол сезондо бэлэдхэлэй худэлмэрине ябуулха, түсэб соо хараалагдаһан хэмжээ... ябуулгануудые хүсэд бэелүүлээгүй байна.

«Бурмонголлес» трест хадаа үг... ...тэһэн түсэбэй еһоор 17164 дүрбэлжэн метр хэмжээнэй байрын гэрнүүдые шэнээр бариха байһан аад, 13320 дүрбэлжэн метр хэмжээнэй байрын гэрнүүдые бариһан байха юм. Тинхэдэ, 75 клуб, улаан булан, һүргуули, магазинууд, ларегууд, столовонууд бариндаха байһан аад тэрэнэйгээ 42-ыень бариһан байна. Шулуутайн леспромхоз (директорынь нүхэр Лотопкий, главнаинженерынь нүхэр Кэркин) модо бэлэдхэлэй сезондо тон муугаар бэ... ...лэдхэнхэй. Эндэ модошодой байха гэр байра барилгын түсэб ороидоо 25 процент, клуб ба улаан булангуу... ...ые барилгын түсэб минн 33 процент дүүргэгдэһэн байна.

Онохойн лесокомбинат (директорынь нүхэр Токунов) гэр байрын ба культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай байха гэрнүүдэй барилгые холо дүүргэнгүй байшаба. Мүн Байгалай леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд худэлмэришэдэй гэр байрын барилгануудые хангалтагүйгээр ябуулаа.

Һүүлэй мэдээгээр, «Бурмонголлес» трестын предприятинууд автомобильна паркын заһабарилгые хангалтагүйгээр ябуулжа, түсэбээ оройдоо 60 процент дүүргээд байна. Хандагайн мехлесопункт автомашинануудые ба электромеханизмуудые заһабарилха түсэбээ оройдоо 50 процент дүүргэбэшье, модо бэлэдхэлэй сезонно худэлмэрине эхилжэ байна. Мүн тиихэдэ, Шулуутайн леспромхоз, Онохойн лесокомбинат, Эрийскэ мехлесопункт илангаяа автопаркнуудые заһабарилгала эхэнүүд дутуу дундануудтай байха юм.

Дээрэ хэлэгдэһэн баримтануудхадаа сезондо бэлэдхэхэ хэмжээ-ябуулганууда «Бурмонголлес» трестын олонхи предприятинуудай хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгээр хандаһан ябадалые харуулна.

Мүнөө хаа-хаанагүй модо бэлэдхэлэй сезон эхилэнхэй. Тиимэ дээрэһээ, «Бурмонголлес» трестын ба тэрээнэй хабаатай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна организацинууд сезондо бэлэдхэлэй худэлмэриие бии байһан дутуу дунда зүйлнүүдые ябуулсадхажа, модошодой ажабайдалые һайжаруулха, агитационно ойлгууламжын худэлмэри һайнаар ябуулха ба модошодой дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилготой.

К. Сиверцов,
ВКП(б)-гэй Обкомой ажуйлэдбэриин таһагай инструктор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түнхэнэй аймагай «Улаан Тооро» колхозой эрхим боолтошон Сандан Чимитович Танхаев.

И. Красавцевэй фото.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

Худөөгэй ураньһайханай самодеятельностиин театральна коллективүүдэй харалга үнгэргэхэ тухай

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол республикын худөөгэй ураньһайханай самодеятельностиин театральна коллективүүдэй харалгаа үнгэргэхэ тухай һаяхан тусхай тогтоол гаргаба.

Министрнүүдэй Совет тус харалгые үнгэргэхэ тухай дүримые баталһан ба эндэ хэрэгтэ бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ тухай үргэн хэмжээ-ябуулганууде хараалһан байна.

Худөөгэй ураньһайханай самодеятельностиин театральна коллективүүдые харалгын гол зорилгонь юуб гэбэл, худөөгэй театральна самодеятельностиин политическэ, культурна ба ураньһайханай хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ ба хүргөөхэ, тус коллективүүдэй творческо хэмжээе үргэхэ ба тэдэнэрэй амжалта туйлалтануудые олонитэй харуулха, тус коллективүүдэй репертуарые һайжаруулха, колхозно олонитые, худөөгэй интеллигенциие, МТС ба совхозуудэй худэлмэришэд ба албахаагшад болон тэдэнэрэй бүлэпэрые театральна коллективүүдтэ үргэнөөр элсүүлжэ, шэнэ шэнэ театральна коллективүүдые эмхидхэхэ гэһэн ябадал мүн болоно.

Эдэ харалгануудта аймагуудай культурын ордонгуудай, сельскэ ба колхозно клубуудай, ушпалгын байшангуудай, МТС, совхоз болон олзоборилгын артельнуудэй театральна коллективүүд хабаадаха байна.

Эдэ харалгануд дээрэ советскэ ба классическэ олон үзэгдэлтэй ба нэгэ үзэгдэлтэй ямаршье жанрын пьесэнүүд (драма, комеди, водевиль, оперо, музыкальна комеди) табигдажа болохо юм.

Худөөгэй театральна самодеятельностиин харалгануд аймагуудта 1948 оной ноябриин 20-һоо 1949 оной январиин 10 хүртэр, тиихэдэ республиканска харалга 1949 оной мартда Улан-Удэ городто үнгэргэгдэхэ байна.

Худөөгэй театральна самодеятельностиин харалгада бэлэдхэл ба үнгэргэлгые хүтэлбэрилхын тулада республиканска комисси баталагдаа. Тэрэнэй составта нүхэд М. П. Хангалов (түрүүлэгшэ), К. Б. Бедлинский (түрүүлэгшын орлогшо), Е. А. Константинова (түрүүлэгшын орлогшо), Г. Ц. Цыденжанов, В. К. Смагин, Н. А. Неверов, Д. Д. Лубсанов, Ц. Г. Галсанов, А. И. Бажеев, М. А. Бухбиндер, П. Н. Розанов ба П. П. Помулева гэгшэд оролсоһон байна.

Манай республика дотор

Заганай ТЭС-эй барилга

Мухаршэбэрэй аймагай Заган тосхондо тепловой электростанци баригдахань. Энэ станциндa 250 мориной хүсэтэй локомобиль тодхогдохо байна. ТЭС болбол 154 киловатт хүсэтэй байха юм. Тус станци хадаа Мухаршэбэрэй аймагай центрые, мүн Шаралдайн МТС-ые электрын галаар хангахаһаа гадна, Мухаршэбэр, Заган ба Шаралдай тосхонуудай 7 колхозуудые электричествотэй болгохо байна. ТЭС-эй барилгада 974,7 мянган түхэриг һомологдоо. Энэ станци 1949 оной июль һарада ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Мүнөө Заганай ТЭС-эй һуури табилга эхилээ. 500 гаран кубометр шулуун шэрэгдэһэн ба мүн тус станциин түхеэрэлгэ абаашагдажа байна. Энэ худөлмэридэ дээрэхи 7 колхозуудай колхознигууд эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

Адуугаа һайнаар үсхэбэрилнэ

Ахын аймагай «Улаан Оха» колхоз 1948 ондо эдуу мориные үсхэбэрилхэ түсэбээ 102 процент гүйсэдхэбэ. Колхозой КТФ-е даатша нүхэр Санжа-Митап Патархеев фермынгөө 82 түүдэй 69-ыень түрүүлжэ, тэрэнэй түлөөдые гарзалуулангүйгөөр мал болгожо байна. 18 нэһэтай залуу адуушан комсомолец Санга Семенов гэгшэ 32 гүүнһээ 32 унага абаа.

Г. Рэднаев.

Эдэ аймагууд түрүүлбэ

Октябриин 12-ой мэдээгээр манай республикын 4 аймагуудай колхозууд намарай хара таряа тарилгые дүүргэбэ. Тэдэнэй тоодо Зэдын аймаг—137 процент, Түнхэнэй аймаг 112,1 процент дүүргэбэ.

Тэрэшэлэн Баргажанай, Байкал Һударын, Бичурын, Заиграйн, Закаменай, Мухаршэбэрэй аймагуу намарайнгаа тарилгые дүүргэхэ дутэлүүлбэ.

Л. Тархаев.

Зүгын ажалай опорно пункт

1947 он соо Онохойн комплексно овоще-үрэһэнэй ажалай ба механизативна түршалгын станциин дэргэдэ зүгын ажалай талаар опорно пункт өмхидхэхэ тухай республикын Министрнүүдэй Совет тогтоол абэбэ. Тиимэһээ өгэ өмхидхэгдэхэ опорно пунктые түлөөрөлгэ, хөрөөсөл ба материалаар хангахын тула мүнгөн зөөри һомолхые РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй өмнэ зууршалга хэбэ.

Область хоорондын мүрысөөндэ илаба

Һаяхан СССР Союзэй госпланай Бурят-Монголдохи түлөөлэгшын ба БМАССР-эй статистическэ управлениин аппарадуудай коллективүүдэй хамтын суглаан боложо, Читинскэ, Иркутска областьнууд ба Бурят-Монголой АССР-эй хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тушаа ССР Союзай госпланай приказтай танилсаба.

Дээрэ дурсагдаһан хоер коллективүүд 1948 оной хоердохи кварталда даалгабаряа эрхимээр дүүргэжэ, Читинскэ ба Иркутска областьнуудтай мүрысөһэн мүрысөөндэ илаһэн байна. ССР Союзай госплан болбол энэ амжалтануудынь үндэрөөр сэгнэжэ, коллективүүдэй эрхим худэлмэрилэгшэдые шагнахын тула 10000 түхэриг табиһан байха юм.

Р. Акимов.

Мичуринска һургаал тухай выставкэ

Хиагарые шэмжэлхэ республиканска музей болбол «Мичуринскэ һургаалай һалбэрэн мандалга» гэһэн темэтэй фото-выставкэ өмхидхэбэ. Энэ выставкэ хадаа мичуринска һургаалые хэрэг дээрэнь бэлдүүлһэнэй ашаар манай ороной хүн... ажахын нитөөд ехэ ашалтануудые туйлаһые элеэр харуулна.

Мүн тус выставкэ Бурят-Монголой республика дотор ирэнзаны хэдэг болоһонине ба мүн сад тарилгын үргэдэжэ байһые баримталан харуулха юм.

Сентябрь һара соо тус музейдэ 2800 шахуу хүн орожо хараха зуураа, энэ выставкэтэй танилсаба.

Студентнэрэй спортивна вечер

Һаяхан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай актова зал соо ВЛКСМ-эй 30 жилэй ойдо зориулагдаһан студентнэрэй спортивна вечер түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ.

Тус вечер дээрэ институдай 4-дэхи курсын студент нүхэр Абросимов элидхэл хэлэһэн байна. Элидхэлэй удаа физкультура ба спортын городской комитедэй гэшүүн, институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын һургагша нүхэр Устинов—Иванов физкультура ба спортын Республиканска комитедэй даалгабаряар, институдай эрхим спортсменүүдтэ грамотануудые ба тэдэнэй туйлаһан разрядуудайнь тэмдэгүүдые барюулба.

Тэрэнэй һүүлээр институдай уранһайханай самодеятельностиин коллективэй ба физкультурнигуудай выступлени болоо.

Ч. Намжилов.

☆ ШЭНЭ АВТОМАШИНАНУУД АБТАБА ☆

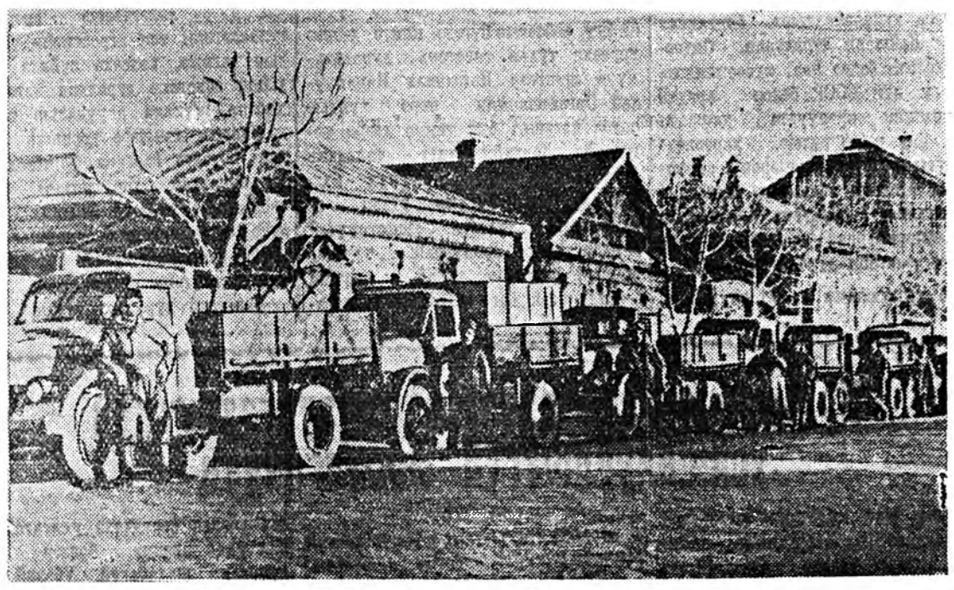

«Союззаготтрансын» Бурят-Монголой автомобильна трестын парк ГАЗ-51 маркын ашаанай 25 автомашинануудые абаба. Эдэ машинануд Горьковско автозаводһоо асарагдаһан байха юм. Мүн тус трест Сталинай нэрэмжэтэ Московско автомобильна заводһоо ЗИС-150 маркын 50 машинануудые абахаар хүлеэжэ байна.

Мүнөө эдэ автомашинануд Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудай таряа тушаалгадань туһалалсахана эльгээгдэбэ.

Шэнэ автомашинануудые Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной, Молотовой ба Хонхолойн сельсоведэй Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай таряа шэрэжэ байһан шофернуд Г. Антоненко, Е. Мартопев, В. Хлуднев гэгшэд жолоодожо гараа. Эдэнэр 20 үдэрэй турша соо таряа шэрээ. Тэдэнэй шэрэһэн таряанай хэмжээ тус бүриин 5000 тонно-километр болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Һаяхан абтаһан автомашинануд Мухаршэбэр гарахаяа байна. Эдэ машинануд Суулгын заготзерноГой пунктда баригдаха сушилкын материалнуудые Улан-Удэһээ абаашаба.

И. Красавцевай фото.

Харюусалгата зорилгоео бэелүүлхэбди

...А. МОЧАЛОВ, Курбын леспромхозой директор

...бэлэдхэлэй предприятинуу... ...ай харюусалгатай үе эхи... ...ба. Эндэ үе хадаа коллектив ...й бүтээһэн ажалай дүнгүү... ...саашалаа шэнэ амжалта... ...амар бэлэдхэлтэйгээр ерэжэ ...ые элеэр харуулна. Манай ...ив 1948 оной 3-дахи квар... ...үсэбые болзорһоонь урид ..., энэ квартал соо түсэ... ...дэдэ тээ 1 мянган кубо... ...ргэлэй модо Эхэ орондоо

...амжалтануудтайгаар 1948 ...нуудай намар-үбэлэй модо ...й сезониие үгтаха зуураа, ...зунай ба намарай һараа... ...ээ сезондо нилээд ехэ бэ... ...худэлмэри ябуулһан бай... ...нөө үедэ сезонно худэлмэ... ...рһэн 700 колхознигуудай ...барагуу һайнаар заһаба... ...ба модо бэлэдхэлэй 5 ...дэгүүр улаан булан... ...агазинууд, столовонууд, сэ... ...ар түхеэрэгдэһэн байна. ...ануудт соо радиоприемни... ...ууд, журналнууд ба эдэб... ...нууд бии. Магазинууд ба ...ын худэлмэришэдтэ шухала ...ад бараан, хоол, хубсаһан ...ын үйлнүүд эдбэгээр аса... ...нилээ.

...леспромхозой коллектив ...р модо бэлэдхэлэй ехэдхэг... ...эб абаа. Тиин энэ түсэбые ...дүүргэхэ бэшэ, холо үлүү... ...хэ арга боломжотойбди. ...правительство болбол ой ...ахын хүгжэлтэдэ саг үр... ...ашарал хандуулжа, модо ...ба шэрэлгын худэлмэри... ...механизацилха талаар ни... ...ө хэмжээ-ябуулганууде... ...Манай леспромхоз дээрэ ...автомашина, хэдэн трак... ...ба электростанциннуу... ...ануд худэлмэрилхэ юм. ...удай хүсые ажал дээрэ ...ргэлээд байбал, бидэнэр ...үсэбые холо үлүүлэн ...

...ин жэлдэ манай леспром... ...үтэлбэрилэгшэд, илангаяа ...ааны ба шэрэлгын мастер... ...ладчинууд модошодой дун... ...алистическэ мүрысөөе үргэ... ...ануулжэ шадаагүй, худэл... ...й байра байдалые һайжа... ...ыгаа ехэ алдуу өндүүнүү... ...ан байгаа. Эдээн дээрэһээ ...ажэ, мүнөө жэлдэ манай ...ой хүтэлбэрилэгшэд ба ...организаци хадаа модо... ...ыг худэлмэрние эмхидхэхэ ...ыг хэрэгтэ онсо анхара... ...дуулаһан байна.

Иимэ бэлэдхэлтэйбди

(Эрийскэ мехлесопунктын директор И. Закревский гэгшэтэй хөөрэлдөөн)

Республикын ой модоной ажуйлэдбэриин томо предприятинуудай зариманинь Заиграйн аймагай ой модоор баян нютагуудта оршодог. Тиин, манай мехлесопункт хадаа модо бэлэдхэлэй хэмжээнэй талаар томо предприятинуудай нэгэндэ тоологдодог ба ажал худэлмэриингөөшье талаар түрүү коллективүүдэй зэргэдэ ябадаг гэжэ тэмдэглэхэ зэргэтэй. Агууехэ вождь нүхэр Сталиндаа өльгөөһэн бэшэг соогоо абаһан социалистическэ уялгаяа модо отололгын, шэрэлгын талаар улуулэн дүүргээбди. Мүнөөдэрэй байдалаар манай мехлесопункт модо бэлэдхэлэй 1948 оной түсэбые хэдэн һараар уридшалан ба хэдэн мянган кубометрээр улуубшэлэн дүүргэһэн байна.

Мүнөө 1948—49 онуудай модобэлэдхэлэй сезоной түсэб абтагдаа. Энэ түсэб хадаа үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо нилээд горьтойгоор ехэдхэгдэнхэй. Тиимэһээ мехлесопунктын дирекци, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд, партийно-профсоюзна организацинууд энэ түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө бүхы ударидахы ажалаа зорюулха ба энэндэ бүхы коллективээ өлсүүлхэ еһотой болоно.

Энээнэй урда жэлнүүдтэ манай мехлесопункт хадаа худэлмэришэдэй ба сезонно ажалда ерэһэн колхознигуудай байха гэр байрын барилгые ба заһабарилгые муугаар ябуулжа, модо бэлэдхэлэй худэлмэридэ нилээд ехэ гээгдэл ушаруулдаг байгаа һэн. Тиин энэ жэлдэ гэр байрын барилгые бараг һайнаар ябуулжа, мүнөө барилгын ба заһабарилгын худэлмэринуудые дүүргэхэ дутэлөөбди. Тиихэтэй хамта, модо бэлэдхэлэй участогууд дээлүүр клубууд, улаан булангуу, столовонууд ба магазинууд шэнээр бариндаһан ба заһабарилагдаһан байна.

Гэбэшье, манай ажалда дутуу дунда зүйлнүүд нилээд ехэ бии. Колхознигуудай хубсаһа хунараа, мориной тоног зэмсэг хатааха дулаан будкануудай барилганууд хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Автопаркын заһабари үшөө хүсэд дүүргэгдээгүй. Мүнөө үедэ 43 автомашина, 6 трактор, модо тээлгын нэгэ автокран, 5 электростанци, 58 электрохюрөө, 600 комплект гар хюрөөнүүд ба һүхэ гэхэ мэтын модо бэлэдхэлэй эзэр зэмсэгүүд заһабарилагданхай.

Мүнөө үедэ республикын аймагуудһаа сезонно худэлмэридэ ерэһэн колхознигуудые үгтаха, тэдэнэрэй дунда агитационно-ойлгуулламжын худэлмэринуудые һайнаар ябуулха, бүхы ажал дээрэ социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба модошодой ажабайдалые һайжаруулха талаар харюусалгатай зорилгонууд хүтэлбэрилэгшэд бүхэнэй урда табигдаад байна.

Манай мехлесопунктын дирекци ба партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд энэ харюусалгатай зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө бүхы хүсые модо бэлэдхэлэй участогууд дээлүүр хубаарилан табяа.

Манай мехлесопунктын коллектив өөһэдынгөө урда табигдаһан модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые үлүүлэн дүүргэхын тулөө бүхы хүсөөэ өлсүүлэн ажаллаха байна.

Манай уялга ба тэрээниие дүүргэхэ арга-боломжонууд

В. ЯКИШЕНОК—Хориин леспромхозой директор

Манай коллектив 1948—49 онуудай намар-үбэлэй модо бэлэдхэлэй сезондо үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо нилээд ехэ хэмжээнэй модо бэлэдхэхэ түсэбтэй байна. Мүнөө леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд ба партийна, профсоюзна организацинууд үнгэрһэн жэлдэ тохеолдоһон дутуу дунданууддаа тобшолол хэжэ, модошодой ажабайдалые һайжаруулха, модо отололго ба шэрэлгые түргэдхэхэ хэдэн ехэ хэмжээ-ябуулганууде бэелүүлээ.

Модо шэрэлгые түргэдхэхын тулөө автомашинын ябаха харгынууд, 23 автомашина, 4 электрохюрөө, 400 комплект утын, хүбшэтэ хюрөөнүүд, һүхэ гэхэ мэтын модо отололгын ба шэрэлгын зэмсэгүүд һайнаар заһабарилагдажа, модо бэлэдхэлдэ ба шэрэлгдэ гараа. Мүн энэ жэлдэ манай леспромхоз дээрэ модо ашалгада автокранууд, модо шэрэлгэдэ тракторнууд олоор худэлмэрилхэ байна. Үнгэрһэн жэлэйхинһээ манай леспромхоз хадаа, модо отолгын, шэрэлгын худэлмэрние ехэнхидээ механизацилжа, хүндэ хүшэр ажалнуудые техникын хүсөөр бүтөөдэг болохо юм. Энэ хадаа ехэдхэгдэһэн түсэбые уридшалан ба улуулан дүүргэхэ арга-боломжые бии болгохо байна.

Үнгэрһэн жэлдэ манай леспромхоз иланганяа сезонно худэлмэришэд — колхознигуудые һайн байра байдалаар хангажа шадаагүй, тон ехэ алдуутай ябадал гаргаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ байрын гэрнүүд баригдаһан ба хуушан гэрнүүд һайнаар заһабарилагдаһан байха юм. Мүнөө леспромхозой дирекци болбол колхознигуудай байрын гэрнүүдтэ 200 лампа, 800 лампын шэл, 250 умывальник, 300 таз, 300 ведро гэхэ мэтын эзэлнүүдые худалдан абаа.

Манай коллектив 1948—49 онуудай намар-үбэлэй модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тулөө Курбын леспромхозой коллективтэй социалистическэ мүрысөөнэй договор баталаа. Тиихэдэ, модо бэлэдхэлэй участогууд, бригадануд ба худэлмэрилэгшэдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдөжэ байна.

Загаһанай заводуудай техническэ базые бэхижүүлхэ

Манай республикын арадай ажахыда загаһанай ажуйлэдбэри мэдээжэ һуури эзэлнэ. Байгалай, Галуута-Шуурай загаһанай баилигууд ба Яруунын олон нуурнуудай загаһанай баялигуудые саашадань зуб зүйтэйгөөр хэрэглээд байбаа, загаһа барилгын хөмжээе жэл ерэхэ бүридэ ехэ болгохоор арга боломжо байна. Загаһанай олзоборинн ажахын саашанхи хүгжэлтэ техническэ базын ба механизацилгын хүгжэлтэһөө дулдыдаха байнабшуу.

Гэхэтэй хамта, республикын загаһанай ажуйлэдбэриин предприятинуудай үйлэдбэриин-техническэ базын хүгжэлтэ мүнөө хүртэр һуулаар ябуулагдана, загаһанай олон заводууд хуушанай, кустарна зэмсэгүүдые хэрэглэнэ. Тиин правительство хадаа өнэ хэрэгтэ ехэ хэмжээнэй зөөри үгэдэг ба мүнөөшье үгэжэ байха юм.

Тезд, загаһанай ажуйлэдбэри хүгжөөхэ, техническэ базаа бэлдүүлхэ эмхидхэлэй худэлмэри хадаа гэнтын яаралаар, түсэбүйгөөр зарим ушарта техническэ хараалажагүйгөөр ябуулагдана. Мүн тиихэдэ, загаһанай ажуйлэдбэриин олонхи предприятинууд капитальна барилганууде хэрэгтэй гэжэ тоолоод, үгтэһэн зөөриие ойр-зуурын, сезонно барилгада гаргашалдаг байгаа.

Мүнөөдэрэй байдалаар манай республикэ соо сэбэр һайн барилгатай загаһанай нэгэшье завод үгы гэхэдэ өндүү болохогүй. Загаһанай заводууд дээгүүр, ашаа тээлгын, буулгалтын худэлмэринуудые механизацилха, загаһа хадагалха газарнуудые түхеэрэлгэ мүнөө хүртэр һайнаар табигдаагүй байна.

Байгалай загаһашад хадаа шэнэ сталинска табанжэлэй 3-дахи жэл хүртэр һайн гэр байрын условитай боложо шадаагүй байна. Загаһашадай ажалые механизацилха худолмэри муугаар ябуулагдана. Олохон загаһанэй завод дээгүүр электростанциннуу баригдажа, загаһа барилгые, болбосоруулгые механизацилха худэлмэри ябуулагдаха еһотой байһан аад, өнэ хэмжээ-ябуулга мүнөө хүртэр түсэбэй еһоор бэелүүлэгдэнэгүй.

1948 ондо республикын загаһашад нүхэр Сталинда өльгөөһэн бэшэг соогоо тон харюусалгатай уялганууде абаһан юм. Тэрээнэй түрүүшын пунктнуудай нэгэн соо ажалай бүтээсые дээшэлүүхэ талаар уралан нарижуулгын ба механизацилгын, оньһожоруулгын худэлмэринуудые дэлгэрүүлхэ тухай хэлэгдэһэн байха юм. Тезд, энэ уялга бэелүүлэгдөөгүй гэхэгү али үнгэрһэн 8 һарын турша соо рационализаторска нэгэшье дурадхал ороогүй байна.

Бургосрыбтрестын системдэ Яруунын загаһанай завод хадаа нилээд ехэ заводуудай нэгэниинь болоно. Тиин үнгэрһэн зунай турша соо тус завод өөрынгөө үйлэдбэриин — техническэ базын муу дээрэһээ загаһа барилгые зогсоохо баатай болоо һэн. Энээнэй шалтаганаа хадаа бариндаһан загаһые халуун сагай үедэ хадагалха склагүй ба тэрээниие болбосоруулха цехгүй дээрэһээ болоһон байха юм.

Үнгэрһэн жэлһээ эхилээд, Буррыбтрест загаһанай заводуудшадар гидроэлектростанциннуудые бариха тухай асуудалнуудые хэлсэжэ, зарим хэмжээ-ябуулганууде хараалһан байгаа. Тэрээнэй ашадэ Горячинска загаһанай завод дээрэ электростанци баригдаһан юм. Гэбэшье, электроэнергиин хүсые загаһашадай ажалые үнгэдхэхэ хэрэгтэ мүнөө хүртэр хэрэглэнэгүй.

Тиихэдэ, Нижне-Ангарскда тэндохи загаһанай комбинат шадэр электростанциин барилгын түхеэрэлтэнүүд үни эбаашагдаһан аад, мүнөө хүртэр техническэ проектын табигдаагүй дээрэһээ мин хэбтэжэ байна.

Эгээл иимэнүүд шалтагаан дээрэһээ республикын загаһанай ажуйлэдбэриин предприятинууд дээгүүр үйлэдбэриин-техническэ базые бэхижүүлхэ ба саашадань хүгжөөхэ асуудал хойшо тэтагдажа байна. Мүнөө үедэ коллектив бүхэн шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые дурбэн жэлдэ дүүргэхын тулөө. Москватайхидай үүсхэлөөр түсэбөө дээшэ олзотойгоор худэлмэрилхын тулөө, гүрөндөө ехэ арбилэлтануудые хэхын тулөө тэмсэжэ байна.

Тиимэһээ, Байкалгосрыбтрестын хүтэлбэрилэгшэд, тэрээнэй хабаатай предприятинууд ба партийна организацинууд болбол загаһанай ажуйлэдбэри дээрэ загаһа барилгын, болбосоролтын бүхы худэлмэринуудые механизацилгада, капитальна барилганууда түсхай анхарал хандуулхань шухала.

И. Андреев, Байкалгосрыбтрестын главна механик.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн гурбадахи сесси

Дайн сэрэг үүсхэгшэдэй түсэбые элирхэйлэлгэ

ПАРИЖ, октябриин 11. (ТАСС-эй спецкорр). Атомна зэбсэгые хоримжолхо, табан агууехэ державнуудай буу зэбсэгүүдэй гурбанай нэгэ хубине жэлэй турша соо хороохо ба тэдэ хэмжээ-ябуулганууд гүйсэдхэлые шалгахын тулада хиналтын уласхоорондын органине Аюулгүйн Советэй рамканууд дотор байгуулха тухай дурадхалнуудые Генеральна Ассамблейдэ зубшэн хэлсэлгэ болбол бараупай державнуудай буу зэбсэгээ эли далдагүйгөөр ехэдхэжэ байнан оршон байдал соо хэгдэжэ байна.

США-гэй правительство болбол президентскэ нунгалтануудые үнгэргэнэнэйнгөө нүүлээр баруун Европодо американска сэрэгэй плацдармуудые үргэдхэхэ ба бэхижүүлхэ талаар хэдэ-хэдэн хэмжээнүүдые бэелүүлхэор бэлэдхэнэ гэжэ французска хэблэл мүнөөдэр тахин бэшэбэ. США-гэй обороныи министерство Франциде, Англиде ба Бенилюксын оронуудта 25 бронетанкова дивизинуудые зэбсэгжүүлхэ, Итали, Франши, Великобритани, Баруун Германи, Бельги ба Голландиде згаарай ба бусад базануудые тогтоохо, Аляска, Гренланди ба Норвегидэ хэдэн олон базануудые байгуулха хүсэлтэй байна.

Мүнөө үтлөөгүүр Великобританиин делегаци өөрынгөө резолюцийн проектые тараажа үгэбэ. Тэрээн соонь атомна энергиин талаар ба юрын зэбсэгүүдээр комиссинуудаа «үсөөхи» гэдэгые гүжэрдэнэн баримтануд олон байха юм. Дээрэ дурсагдагша комиссинуудай «олонхиин» позициие баталха хэрэгтэй гэжэ тэрэ проект соонь дурадхаһан байгаа Буу зэбсэгые сэнсүүлэн тааруулха ба хороохо ябадалые «уласхоорондын этигэл найдабаринн ба аюулгүй байдалай» тогтоогдоһон дээрэһээ «буу зэбсэг хуряалгын ямаршье системэдэ зохимжотой лаб найдалганууде оруулһан» дээрэһээ дулдыдаха принципнуудые баталха гэжэ дурадхагдана. «Бухы нацануудтаюрэ тухэлэй буу зэбсэгүүдэй талаар комиссида үсөөхи байгша нацануудта илангаяа дээрэ дурсагдагша зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ алн болохоор туһалалсахые» британска проект байшаан дурадхана. Ондоогоор хэлэхэ болоо һаа, «үсөөхидтэ» гэхэ гү, али СССР болон арадай демократиин оронуудта хашалта хэжэ, буу зэбсэгүүдые хорооходо эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн американска тусэбые абахыень тэдээнние баадахыень Генеральна Ассамблейн англо-американска олонхидто британска делегаци дурадхана гээшэ.

Энэ резолюцийн авторнуудшье, тэдээнние үмөөрэгшэдшье Политическэ комитедэй мүнөө үглөөнэй заседани дээрэ өөрынгөө дурадхалнуудые хамгаалжа үгэ хэлэхэ һэдэлгэ гаргаагүйнь һонирхолтой байха юм.

Зубхэн лэ Люксембургын ба Хитадай делегадууд зэбсэгжэлгые тургэдхэжэ байнан ба сэрэгэй союзуудые эмхидхэжэ байнан политикые үмөөрэжэ үгэ хэлэбэд.

Шэнэ дай үүсхэгшэдэй — буу зэбсэгүүдые хороолгондо эсэргүүсэгшэдэй түсэбүүдые Украинын ба Чехословакиин делегадууд өөһэдынгөө үгэ соо элирхэйлбэ.

СССР-эй правительствоар сентябриин 25-да Генеральна Ассамблейдэ оруулагдаһан гурбан дурадхалнуудтатомна зэбсэгые хоримжолхо тухай, табан агууехэ державнуудай буу зэбсэгүүдэй ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй 1/3 хубине хороохо тухай. уласхоорондын хиналтын органине Аюулгүйн Советэй рамканууд дотор байгуулха тухай дурадхалнуудбултадаа хоорондоо холбоотой, таһаршагүй нэгэн эүйл мүн гэжэ өөрынгөө үгын эхиндэ Украинска делегациин тургүй Д. З. Мануильский һанууллба. Бухы нүхэлэй зэбсэгүүдые хараала абаһан, тэдээнэй гоодо атомна зэбсэгые национальна буу зэбсэгүүдэй дундаһаа болоуулхуряахые хараалһан нэгэн бухэ комплекс асуудалнуудые хубихэһэгүүд болгожо зорюута таһалха ябадал хаяа 1946 оной декабриин 14-дэ советскэ делегациин дурадхалаар абтаһан Генеральна Ассамблейн резолюцие таһалдуулха ябадалда үнэндөө абаашажа байнынь практика харуулба. Англо-американска блогой түлөөлэгшэд атомна комиссиин хүдэлмэрине зогсооһон байна, өнэнь юрын зэбсэгүүд тушаа комиссиин хүдэлмэрине баһа мухардуулһан байха юм. Эгээл тиимэ тэрэһээ СССР-эй правительство мүнөөнэйнгөө дурадхалые оруулаа һэн СССР-эй правительство мүнөөнэйнгөө дурадхалые оруулхаа эб найрамдалай ба хани харилсаанай политикые үргэлжэлүүлжэ байна гээшэл.

Нэгэдэмэл нацануудай Организациин оршожо байха бухы үе соонь атомна зэбсэгые хоримжолхо тухай ба буу зэбсэгые бүгэдэ нинтэ дээрээ хороохо тухай советскэ дурадхалнууд шэнгөөр Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин нэрэ хүндые ондоо нэгэшье акт тиимэ дээрэ үргөөгүйл. Дэлхэйн бухы таладань байгаа олон миллион хүнүүд болбол бата бөхи ба үни ухаан өб найрамдал тухай. фашистнуудай һандаргаһан оронуудые тургөөр һаргээн болхоохо тухай, сэрэгэй бюджедүүдэй бага болгогдоһон дээрэһээ налог татабари бага боложо арад зоной тэниглэн байдал улам үргэгдэхэ тухай өөһэдынгөө найдалганууде советскэ тэдэ дурадхалнуудтай холболдуулжа байнал.

Советскэ Союз өөрынгөө дурадхалнуудые оруулхадаа арадуудай хоорондохи найдалсалгын ургаха ба бэхижэхэ ябадалда туһална, өлдэб оронуудай бэе-бэедээ һэжэг турэжэ ба айжа байха ябадалые бага болгоно, аюулгүйн мэдэрэлые тэдээнэй дунда бэхижүүлнэ гэжэ арад олонинтэ хаража байнал.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациде оролсодог правительствонуудай нэгэнниншье эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай дайсан байнапаа олонинтэдэ элирхэйлхэ гээгүй һаал советскэ правительствын арюун һайхан үүсхэлые арсахаяа зүрхэлөөгүй юм. Гэбэшье, ехэ ашаг үгөдэг олзотой предприяти гэжэ дайнине сэгнэдэг зарим оронуудтахи финансова бүлэгүүд Советскэ Союзай тодорхой дурадхалнуудта зүриллдэдэг ба эсэрүүсэдэг байха юм Тэдэ бүлэгүүд өөһэдынгөө хара мурые хаража байдаг хадаа эб найрамдалай хэрэгые гарзада оруулхаар хэзээшье бэлэн байдаг юм.

Советскэ дурадхалнуудые баталан абахаяа арсаһапаа зубтүүлхын тулада мүнөө хэлэгдэжэ байгаа үгэнүүдэй нилээд олонинпь анхан бүгэдэ нинтэ дээрэ, хожомоо зарим нэгэн хубяар зэбсэгээ хуряаха гэжэ Англи Напада оруулагдаһан советскэ дурадхалнуудта эсэргүүгээр хэлэгдэһэн аргументнуудта тон адли байнандань Мануильский анхаралые хандуулба. Тинхэдэ английска консерватор лорд Кашенден гэгшэ Англидахи лейбористска правительствын түлөөлэгшэ Шоукросс гэгшын мүнөө хэшээлтэйгээр дабтажа байдаг үгэнүүдтэ тон адли үгэнүүдые хэлэдэг һэн.

США-гэй түлөөлэгшэд болбол Великобритани ба Бельги мэтын оронуудай түлөөлэгшэдые өөрынгөө агрессивнэ политикын пропагандистнууд болгожо табяад, өөһэдөө бэеэ даллалха гэһэн мэхэ гаргадаг байна. Тиигээд украинска делегациин тургүй США-гэй түлөөлэгшэдэй тэрэ мэхысень элирхэйлһэн байха юм. Дээрэ хэлэгдээшэ оронуудай түлөөлэгшэд тон агрессивнэ үгэнүүдые хэлэжэ, хэлсэхэ зүйлдэ табигдаһан советскэ дурадхал мэтэ ай хабтар шүхала асуудалые вубшэ хэлсэлгын хэмжээе доошонь болгохын һэдэлгэ гаргана. Тиигээд, тэрэ мэтын арга хэрэглэгшэд болбол өөһэдынгөө тулюур байлал тухай өөһэдынгөө позициин ямаршье үндэһэгүй байнапай тухай гэршэлгые өөһэдтөө үгэнэ гээшэл.

Советскэ дурадхалнуудые арсахын тулада англо-американска түлөөлэгшэдэй хэрэглэдэг арганууд гэдээнние өөһэдыень дайн сэрэг үмөөрэгшэд гэжэ элирхэйлэн харуулба гээд Мануильский зааба. Баримтануд ба үнэн ушарые ямаршье үгэнүүдээр бурушаажа болохогүйл. Энэ үнэн ушар юундэ байнаб гэбэл, советскэ дурадхалые баталан абалга сэрэгэй бюджедүүдые хорооһоной ашаар бухы оронуудай, илангаяа дайсанай добтолгоһоо хохидоһон оронуудай ажамидаралай хэмжээе үргэхэ арга-боломжые үгэнэ; мүн үнэн ушар юун байнаб гэхэдэ бухы оронуудай армиба флодой гурбанай нэгэ хубинь эр гуламтадаа, амгалан ажалдаа бусажа ошохо байнал. Мүн ушөө нэгэн үнэн ушар юун бэ гэхэдэ, советскэ дурадхалнуудые баталан абаһанай ашаар уласхоорондын найдалга ба бухы нүрэнүүдэй аюулгүй байдал бэхижэжэ, дам саашаа хүгжэхэ бата бэхи үндэһэгэй болохо байнабшуу.

Советскэ правительствын дурадхалай түлөө голосовалжа байхадаа дайн сэрэг үүсхэгшэдтэ эсэргүүгээр эб найрамдалай хэрэгэй түлөө голосовалнабди гэһэн бата найдабаритэйгаар тэрэ дурадхалые баталан абахын түлөө УССР-эй делегаци голосовалха байна гээд үгеэ дуургэхэдээ Мануильский мэдүүлбэ.

Чехословацка делегациин тургүй Клементис иигэжэ тэмдэглэбэ: дэлхэйн олонинтэ советскэ дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байнанай хойноһоо угаа ехэ һонирхолтойгоор ажаглажа байна. Тиимэ тулада советскэ дурадхалнууд тушаа гол гол державнуудай, тусгаарлабал Холбоото Штадуудай эзэлжэ байнан позициие мэдэхэ шухала байгаа гээд мэдүүлбэ. Өөрынгөө талаһаа чехословакиин делегат советскэ дурадхалнуудые дэмжэжэ, тэдэнние буруушаагшадые шүүмжэлбэ.

Үглөөнэй заседани дээрэ мүн Югославиин делегат Кардель үгэ хэлэбэ. Баруун державнуудай түлөөлэгшэдэй, тусгаарлабал Великобританиин түлөөлэгшэд Макнейл ба Шоукросс гэгшэдэй талаһаа советскэ делегациин дурадхалнуудые буруушаалгадань заахапаршье тигэхээр бэшэ байна гажэ тэмдэглэбэ. Харин тэдэ буруушаалгануд гэзэрхэзэнь өөрэһөө мэдэлтэй байгаа Баруунай державнуудта тушэглэнэн США-гэй дэлхэйе өзэрхэн мэдэхэ һанамжынь бүри тодо болоһониинь харагдаба.

Британска делегациин дурадхаһан резолюцийн проект тушаа хэлэхдээ, тэрээнние баталан абалга уласхоорондын оршомбайдалые бүри өхөөр хурсадхаха байна гэжэ Югославиин делегат тэмдэглэбэ.

«Советскэ Бурят-Монгол» гэжэ фильмэ бэлэдхэгдэжэ байна. ЗУРАГ ДЭЭГЭ: Басагад огород соо. О. Зекниин (

Культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хойшолуулшагүй зорилгонууд

* * *

Е. КОНСТАНТИНОВ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй сэрэгдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хэрэгые эрхилхэ Управлениин начальник.

* * *

Мүнөө үедэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө эмхи-зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэлгэдэ бухы анхаралаа ханнуулха ёһотой. Аймагуудай культурно-гэгээрэлэй түрүү таһагуудай культурын байшангуудай клубуудай ушалгын байшангуудай ба библиотекэнүүдтэ ханалгатай хүтэлбэрилэгшэд энэ талаар хүдэлмэрилэн эрхим жэшээ харуулна. Жэшээлбэл, Баунтын аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай гэр байрануд сүм заһабарилагдажа, шухала түхеэрэлгэнүүдээр, 1948—49 онуудай түлилгын сезон соо хүсэд хүрэхэ түлеэ залһаар хангагданхай. Энэ аймагай культурно-гэгээрэлэй таһаг (даагшань Молоков) ушалгын байшангууд ба улаан булангуудта радиоприемнигуудые тодохо, зун намарай үедэ ажал-ябуулгаяа саг зуура зогсооһон кружогуудай хүдэлмэрине һэргээхэ горьтойхон хүдэлмэри ябуулна. Мүн Закаменай, Ярууныи, Хойто-Байгалай, Тарбагатайн, Түнхэнэй аймагуудай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө эмхи-зургаануудай арад зоной дунда нинтэ-ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха ямар ехэ үүргэтэй байнашие һайн мэдэрнэ. Тиимэһээ үбэлдэ бэлэдхэлые муу бэшээ ябуулна. Тарбагатайн культурын байшангай дирэктор нуур Мильтой үшөө июль һарада байшандаа ехэ заһабари хэжэ шүүрэһэн ба тэрээнэ хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээр, үбэл соо хүрэхэ түлеэ залһаар хангаһан байха юм. Энэ байшангай ураннайханай самодеятельностиин кружок намар-үбэлэй репертуараар бэлэдхэл хэжэ оронхой. Кабанскын аймагай Твороговско, Посольско, Иволгын аймагай Гильбирын, Кударын аймагай Тамирска ушалгын байшангууд, Закаменай, Баргажанай аймагтахи библиотекэнүүд ба бусад арад зоной культурна эрилтые хангаха шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ гүйсэд бэлэн болоо.

Гэбэшье республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай үбэлдэ бэлэдхэлгын хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байнаниие мэдэрхэ хэрэгтэй. Үбэлдэ бэлэдхэлые ябуулхада таарамжатай зохид үе энэ хүдэлмэрине ябуулагада гүйсэд хэрэглэгдэжэ шадангүй үнэргэгдөө. Илангаяа Сэлэнгын, Хэжэнгын, Иволгын, Зэдыи, Торнин аймагуудай ба Улан-Удэ городой культурно-гэгээрэлэй таһагууд үбэлдэ бэлэдхэл ябуулха таарамжатай үеые юушье хэнгүй үнэргэжэрхео. Эдэ таһагуул культурно-гэгээрэлэйнгээ эмхи-зургаануудта түлеэ залһа бэлэдхэхэ ябадалые хангажа шадаагүй. Клуб. ушалгын байшан ба библиотекэнүүдэйнгээ газаа түлеэ залһа хаһа саг соонь шэрэжэ оруулха хэмжээнүүдые абапагүй. Гадна культурно-гэгээрэлэйнгээ эмхи-зургаануудай гэр байрануудта жэлэшье заһабари хүүлжэ шадаагүй.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа 1948 оной октябриин 1-эй тогтоолоор культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хэрэгые эрхилхэ управлениие республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэрине байгша оной октябриин 15 хүртэр дүүргэхые даалган уялгаһан байгаа.

Гэхэ зуура олонхи аймагуудай ба городуудай культурно-гэгээрэлэй таһагууд өөһэдынгөө эмхи-зургаануудые хоер долоон хоногой турша соо үбэлдэ бэлэдхэхэ уялгатай байнан аал, тэрэнээ болоор соогоо дүүргэжэ шадабагүй. Үбэлэй шэрүүн хүйтэн ohол пазагай ба харюусалгагүй эзэдые хайралдаггүй. Үбэлдэ мууганр бэлэдхэнэнһээ боложо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ехэхэн һаал ушардагынь мэдээжэ. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын, Ярууныи, Иволгын, Прибайкальска аймагуудта ба Улан-Удэ городто үнэргэгшэ үбэлэй үедэ түлеэ дутамагтай дээрэһээ клуб, ушалгын байшан, библиотекэнүүдынь хаагдаха баатай болодог һэн. Энээн дээрэһээ арад зоной дунда ябуулагдаха нинтэ-ойлгуулламжын хүдэлмэридэ нилээд һаал ушардаг байгаа. Мүнөө жэлдэ олохон аймагуудэ эдэ алдуунуудаа дабтахын түлөө хүрэжэ байна.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд хадаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй идеологическа асуудалнуудаар гаргаһан шиидхэбэринүүдые гүйсэд бэелүүлжэ шадахаар хүдэлмэрилхэ ёһотой.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо абаһан уялгануудаа дүүргэхэ талаар культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилөө гэжэ тон зуб зааһан ба нинтэ хүмүүжүүлгын, арад зоние культурнаар хэнгалгын хүдэлмэрине эрин һайжаруулха талаар культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хэрэгые эрхилхэ управлениһээ зуб зуйтэй өрилтэ хэһэн байна.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай урлаа тэбигдэһан зорилгонуудаа бэелүүлхэ ябадал тэдэнние үбэлдэ эрхимээр бэлэтхэлгэнээ нилээд дулдыдахаа байна. Ушалгын байшангууд, клубуудаа, культурын байшангууд ба библиотекэнүүдэй үбэлэй үедэ ябуулха лекционно, кружковой, ажалшадай эмаралтые культурнаар үнэргэгхэ гэхэ зэргын хамаг бухы хүдэлмэринь тэдэнэй гэр байрын ходоодоо урин дулаан ба аятай зохид байлгаһаа, тэдэнэй бухы хэрэгсэлнүүдээр, илангаяа номуудаар, газетэ, журналнуудаар һайнаар хангагдаһанһаа дулдыдаха байна. Юуб гэхэдэ, үбэлэй үедэ культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай бухы хүдэлмэринь гэр байшангууд соогоо ябуулагдадаг байнабшуу.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэрине тоа үсөөхэн үдэрэй турша соо сүм дүүргэхэ гээшэ энэ үдэрэй зорилго болоод байнэ. Мүнөө гэр байра тулихэ үеын эхилээд байхада культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэн нютагай органууд хадаа бухы клубуудаа, ушалгын байшангуудаа ба библиотекэнүүдээ түлеэ залһаар хангаха, гэр байрыень заһабарилжа туримтай зохид болгохо хүдэлмэрине ойрын үдэрлүүдтэ дүүргэхэ бухы хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Түрүү ябаһан аймагуудта культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудые үбэлдэ бэлэдхэхэ воскресникүүд үнэргэгдөжэ, тэрээндэ бухы олонинтэ, илангаяа комсомолецууд ба залуушуул эдэбхитэйгээр хабаалсадаг байна. Клубуудаа, ушалгын байшангууд, культурын байшангууд ба библиотекэнүүдэй хүдэлбэрилэгшэд ВЛКСМ-эй 30 жэлэй бэлэдхэлтэй дашарамдуулан өөһэдынгөө эмхи-зургаануудай хүдэлмэридэ комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуулһаа эдэбхитэнние үргэнөөр хабаалдуулха зэргэтэй. Кружогуудай хүдэлмэрине һайжаруулха хэрэгтэй. Ураннайханай самодеятельностиин кружогуудые үргэдхэхэ, худөө ажахын санитарна кружогуудай үгы газарта, тэдэнние бии болгожо, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдые шэлэн томилхо шухала байна.

Культурно-гэгээрэлэй бухы эмхи-зургаануудаа: клубуудаа, культурын байшангууд, ушалгын байшангууд, библиотекэнүүд ВЛКСМ-эй 30 жэлэй ба Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 31 жэлэй ойнуудта үргэнөөр бэлэдхэл ябуулха ёһотой. Хоорэлдөөнүүдые ба илангаяа ушалганууде, лекциба элидхэлнүүдые зохихо зохихо темэнүүдээрнь үнэргэхэ, выставкэнүүдые эмхидхэхэ шухала, түүхэтэ датануудта зорюулагдаһан вечернуудые үнэргэхэ хэрэгтэй.

1948 оной ноябриин 20-һоо 1949 оной март һара хүртэр республикын ураннайханай самодеятельностиин театральна коллективуулэй харалганууд үнэргэгдэх байна. Эдэ харалганууда бэлэдхэлтэй дашарамдуулан драматическэ кружогуудай хүдэлмэрине эдэбхитэй болгохо, репертуарынь шэлэн олохо, наатагшадай составые хаража үзэхэ гэхэ мэтын хэмжээнүүдые абаха шухала.

Намар-үбэлэй үедэ культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудаа хадаа В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй худөө ажахын науканууда академиин сессиин үүн тухай, мичуринска һүргаал тухай шэбтэрүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа ороо ёһотой болоно. Культурно-гэгээрэлэй худөөгэй эмхи-зургаануудаа хүдэлмэри хадаа биологическа агробиологическэ эрдэмүүдые пэбтэрүүлхэ ябадалые хэрэгтэй эмхидхэнэнэр, худөө ажахын кружогуудай хэрэгтэ һайнаар хүдэлмэрилнөөр Социалистическэ Ажалай Геройнуудай, үндэр ургасын түлөө малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөнэй түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэгтэй дэлгэрүүлһэнээр сэгнэгдэхэ байна.

Нинтэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине республикын болон аймаг, колхоз ба предприяти бүхэнэй урда табигдажа байнан политическэ ба ажахын зорилгонуудые дүүргэлгэдэ нүлөөлжэ шадахаар эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Һүрагшад колхозуудта туһална

☆ ☆ ☆

Саясхалан

Намарай намдуу дулаахан үдэр Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тарыанай поли дээрэ эдэбхитэй ярууулаар ажаллажа байгаа колхознигуудай дунда улаахан галстуттай һүрагшад нилээд олон ябалсана...

Хэжэнгын дунда һүргуулиин һүрагшад забһар забһартаа колхозуудай полинуудта гаража мүлэлмэрилнэ. 8-дахи классай һүрагша Тоня Иванова һүргуулиингаа эхилхэһээ бүри урда хүдэлмэрилжэ эхилһэн юм. Энэ һүрагша 34 ажалта үдэр олоһон байна. Гадна, үдэрэй хоололгын үедэ газетын һонинуудые колхознигуудта уншажа үгэдэг юм.

* * *

Чосанын долоон жэлэй һүргуулиин багшанар ба һүрагшад директорэй расписаниин еһоор эзэлжэлэн. Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан тарыаншан», «Коминтерн» колхозуудта туһална.

Залуу багшанар Ж-Ц. Гармажапов, Х. Осорова, Д. Лодонова гэгшэ тарыа хуряалгада бэсэрээ хабаалдасахаһаа гадна, энэ хэрэгтэ һүрагшадаа хабаадуулна.

Һаяхан, амаралтын үдэр тус һүргуулиин Олег Кошевойн нэрэмжэтэ пионерскэ отряд, отрядай вожата П. Уладаевагай хүтэлбэрээр поли дээрэ ажаллаба. Эдэнэр нэгэ үдэр соо 400 бухал бооһон ба 50 килограмм колос суглуулһан байха юм.

Пионерскэ эпэ отряд Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлениин зугһөө баясхалан абаба. **Р. Цыбиков.**

Һайн жэшээ харуулна

Хориин аймагай һүргуулинуудай һүрагшад амаралтынгаа үдэрнүүдтэ ба урогуудай һүүлээр хартаабха малтаха, колос суглуулха ба тарыа хуряалсахэ худэлмэринуудтэ хабаадалсажа, һайн жэшээ харуулна.

Бэлигрэй эхин һүргуулиин 50 гаран һүрагшад багша Митыновэй хүтэлбэри дорю Калининай нэрэмжэтэ колхозоо 50 гаран центнер хартаабха малтаба. Һүрагшад суллөөтэй сагаа колхозуудта туһалха хэрэгтэ зорюулна.

Мүн Могойн эхин (... нүхэр Нанзатов), Хасуургай ... лоон жэлэй (директорынь ... Бобыр), Анаагай эхин (... нүхэр Самбуева) ба бусад ... лиуудай һүрагшад үдэр ... хартаабха малтаха худэлмэ... хабаадалсажа, колхозуудта ... жа үзүүлнэ

Г. Цыре...

Һүрагшад колхозуудта туһална

„Боевик" колхозой поли дээрэ

Закаменай аймагай Цакирай эхин һүргуулиие даагша нүхэр Дугаржаповай хүтэлбэрээр гурбадахи ба дүрбэдэхи классуудай һүрагшад урогуудайнгаа һүүлдэ Цакирай сомоной «Боевик» колхозой поли дээрэ гаража, гэгэдэһэн колосуудые суглуулна.

Тус һүргуулиин 23 һүрагшад хэдэн үдэр соо 6 гектар ... дээрэ ячменийн колос ... колхоздо тушааба.

Тус һүргуулиин хүүг... ряанай хорото дайсад ... зумбраануудтай тэмсэхэ ... нуудые эмхидхэ...

Р. Гар...

Арбаад гаран га хартаабха малтаба

Заиграйн аймагай Старо-Курбын эхин һүргуулиин һүрагшад-пионернууд амаралтын үдэрнүүдтэ Усть-Курбын сомоной колхозуудта гаража, тарыа хуряалга ба хартаабха малтаха ажалдань туһалнад. Тус һүргуулиин һүрагшад Калининай нэрэмжэтэ ба «Шэнэ зам» колхозуудта сентябрь һарын турша соо 10 гаран га хартаабха малтажа үгөө.

П. Белых, М. Бальжиннимаева, М. Шульгина, А. Белых ба ... олон һүрагшад колхозуудта ... жа эрхим жэшээ харуулба.

Энэ һайн үүсхэлтэ ... һүргуулиие даагша П. Ш... һүргагшэ И. Шульгина ... тэлбэрилөө. Колхозуудта ... ажалые тус һүргуулиин ... ба багшанар ушөө үргэ... һээр.

Ш. Цыденд...

Садаар һүргууляа шэмэглэнэ

Иволгын аймагай һүргуулинууд «Сад тарилгын долоон хоногые» һайнаар үнэргэбэ. Оронгын дунда һүргуулиин һүрагшад энэ үдэрнүүдтэ 15 хэһэг үхэр нюдэ, 5 эшэ долоогоно, 3 эшэ зэрлиг яблони ба бусад модонуудые тариба. Гурульбын эхин һүргуулиин пионернууд ба һүрагшад һүргуули шадарайнгаа участок дээрэ зэрлэг яблони ... эшэ, хореод эшэ зэдэгэна, ... нюдэн гэхэ мэтэ эдэбэ ... дые һуулгаһан байна. Мүн ... яровскын дунда һүргуу... үнэргэрэгшэ долоон хоног соо ... хуу модо һуулгаа.

А. Бонда...

Һүрагшадай туһаламжа

Иволгын аймагай Красноярэвска дунда һүргуулиин һүрагшад ургаса тарыанай хуряалгада жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, нилээд ехэ туһаламжа колхозуудта үзүүлээ.

Тус һүргуулиин һүрагшадэй хүсөөр 1,3 гектар хартаабха, 40 центнер морковь хуряагдаһан ба 90 центнер огородой эдеэ автомашина-ла ашаалжа туһа ... байна.

Эдэ худэлмэринуудта ... 277 һүрагшад хабаадалса...

Мүн Оронгын долоон жэ... гуулиин һүрагшад колхозуу... һалха худэлмэринуудтэ мүн ... ехэтэйгээр хабаадалсаа.

Олзотой агнуури

Ярууныи дунда һүргуулиинхид октябриин 10-да амаралтын үдэр шоно абалжа агналга эмхидхэбэ. Энэ үдэр тэдэнэр 3 шоно, 3 ... алаба. Гадна 2 шоные ... лаад алдажархео.

Эмхитэйгээр хабаадаба

Республикын худөө нютагуудтахи 118 һүргуулинууд «сад тарилгын долоон хоногто» эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Городок городой № 8 ба 7-дохи һүргуулинууд 50—50 эшэ жэмэстэ модонуудые тариба. Байкало-Кударын аймагай Оймурска долоон жэлэй, Кударын дунда һүргуулинуудаг һүрагшад «сад тарилгын долоон хоногые» эмхитэйгээр хабаадалсаба. ... гуулинуудайнгаа дэргэдэ ... модонуудые һуулгаһан байн...

Һүрагшадай туһаламжа

Иволгын аймагай Красноярэвска дунда һүргуулиин һүрагшад ургаса тарыанай хуряалгада жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, нилээд ехэ туһаламжа колхозуудта үзүүлээ.

Тус һүргуулиин һүрагшадэй хүсөөр 1,3 гектар хартаабха, 40 центнер морковь хуряагдаһан ба 90 центнер огородой эдеэ автомашина-

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСА...

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРНУУДТА
«Прогресс» «Залуу гвардия» ...
«Эрдэм» «Георгий Саакадзе» ...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн.) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80, зам. редактора—3-23, ответ. секретаря —3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—4-52, культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.), объявлений—(2-64 2 зв.). Для междугородних переговоров—16.

Н—00466. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10...